

Innst. 187 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 3:1 (2010–2011)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Riksrevisjonen følger normalt opp forvaltningsrevisjoner tre år etter at sakene er behandlet. Dersom det ikke er gjort nødvendige endringer etter tre år, blir saken fulgt opp igjen året etter.

Dokument 3:1 (2010–2011) omtaler oppfølgingen av 18 forvaltningsrevisjoner. Riksrevisjonen har avsluttet 15 av sakene. Følgende tre saker skal følges opp videre:

- Dokument nr. 3:6 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av Arbeids- og velferdsetatens forvaltning av bilstønadordningen
- Dokument nr. 3:11 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge
- Dokument nr. 3:12 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av kontantstøtteordningen.

Dokument 3:9 (2009–2010) Riksrevisjonens undersøkelse om strålingssikkerhet og beskyttelse av miljøet mot forurensning fra radioaktive kilder i Nordvest-Russland var et resultat av en parallellrevisjon gjennomført med den russiske riksrevisjonen. Dette samarbeidet videreføres. Partene skal kontrollere at norske midler bevilget til prosjekter i Nordvest-Russland er benyttet på en effektiv måte. Samar-

beidet med den russiske riksrevisjonen om fiskeriforvaltningen i Barentshavet og Norskehavet skal slutt-rapporteres til Stortinget i 2011.

1.2 Avsluttede saker

1.2.1 Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig bruk av reinbeiteressursene i Finnmark – Dokument nr. 3:12 (2003–2004)

Dokument nr. 3:12 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig bruk av reinbeiteressursene i Finnmark ble sendt Stortinget 25. august 2004. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 111 (2004–2005) 8. februar 2005, og Stortinget behandlet innstillingen 4. mars 2005. Riksrevisjonen fulgte opp saken i Dokument nr. 3:1 (2008–2009) og i Dokument 3:1 (2009–2010).

Ved behandlingen av Dokument 3:1 (2009–2010), jf. Innst. 124 S (2009–2010) uttalte kontroll- og konstitusjonskomiteen at det faktiske reintallet fortsatt oversteg grensen for et økologisk bærekraftig antall selv om dette hadde blitt påpekt over lengre tid. Komiteen registrerte at det var iverksatt en rekke tiltak for å bedre forholdene, men at det fortsatt gjensto mye før målene var nådd. Komiteen sa seg tilfreds med at Riksrevisjonen ville følge utviklingen videre.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har lagt til grunn at målet med reindriftspolitikken er å sikre en framtidig økonomisk, økologisk og kulturell bærekraftig reindrift i Norge.

Komiteen har også påpekt at Landbruks- og matdepartementet har ansvar for å etablere styringssystemer som gjør at ytre etater som er underlagt departementet, gjennomfører statlige pålegg. Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen mener at Stortingets mål om en økologisk, økonomisk og kulturell bære-

kraftig reindrift bare i liten grad har vært konkretisert.

1.2.1.1 LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTETS OPPFØLGING I 2010

Landbruks- og matdepartementet ga 31. mai 2010 en redegjørelse til Riksrevisjonen for måloppnåelse og iverksatte tiltak på området.

Departementet viste blant annet til at det skal gjennomføres en ny avfotografering av Finnmarksvidda i 2010. Rapporten om beitesituasjonen på Finnmarksvidda skal være ferdig 1. juli 2011.

Departementet understreket at arbeidet med å implementere reindriftsloven, som trådte i kraft 1. juli 2007, har meget høy prioritet. Videre oppga departementet at både Reindriftsforvaltningen og departementet selv har hatt tett oppfølging av distriktenes arbeid med bruksregler.

Reindriftsforvaltningen skal følge opp de distriktene som ennå ikke har utarbeidet bruksregler, og innleverte bruksregler skal behandles av styringsorganene i 2010.

Departementet opplyste at de vil fortsette å følge prosessen knyttet til bruksregler nøye.

Departementet viste til at reindriftsavtalen for 2010/2011 forsterker tiltakene som sikter mot en mer optimal produksjon og bedre tilpasning av reintallet i forhold til ressursgrunnlaget.

Departementet opplyste at arbeidet med å gjennomføre en verdiklassifisering av reinbeiteområdene er en av oppgavene som prioriteres høyest. Departementet opplyste at de vil følge opp saken overfor Miljøverndepartementet som har et overordnet ansvar for oppfølgingen av plan- og bygningsloven.

I forbindelse med arbeidet med en ny stortingsmelding om landbruk vil målstrukturen innenfor reindriftpolitikken bli tatt opp og drøftet.

1.2.1.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen er enig i at arbeidet med å nå målet om en økologisk bærekraftig reindrift er grunnleggende, og har merket seg at økologisk bærekraft også har vært prioritert i arbeidet med mål- og resultatstyringen på området.

Riksrevisjonen har imidlertid merket seg at arbeidet med å verdiklassifisere reinbeitearealene til bruk i arealforvaltningen har stagnert.

En ny kartlegging av reinbeiteressursene vil ikke foreligge før i 2011. Tidligere kartlegginger har bare vist mindre forbedringer. Ifølge departementet må reintallet reduseres betraktelig for å være på et bærekraftig nivå. Riksrevisjonen har merket seg at reintallet ikke er redusert siden Dokument nr. 3:12 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig bruk av reinbeiteressursene i Finnmark ble sendt Stortinget i 2004.

Bruksregler, inkludert øvre reintall, er ikke vedtatt og heller ikke utarbeidet for alle distrikter slik reindriftsloven krever. Det er hovedsakelig i de distriktene der avstanden til målet om en økologisk og økonomisk bærekraft er størst, at det ikke er utarbeidet bruksregler. Riksrevisjonen har merket seg at planen er at innsendte bruksregler skal vedtas i styringsorganene i 2010, men at det fortsatt gjenstår mye før bruksregler med god kvalitet kan vedtas for alle distriktene.

Riksrevisjonen mener derfor at det fremdeles ikke er etablert nødvendige rammebetingelser som gir grunnlag for en bærekraftig reindrift i Finnmark.

På bakgrunn av dette vil Riksrevisjonen gjennomføre en ny undersøkelse.

Riksrevisjonen avslutter saken i Dokument 3:1 (2010–2011).

1.2.2. *Riksrevisjonens undersøkelse av regelverksforenkling og reduksjon av skjemabelastning for næringslivet – Dokument nr. 3:10 (2004–2005)*

Dokument nr. 3:10 (2004–2005) Riksrevisjonens undersøkelse av regelverksforenkling og reduksjon av skjemabelastning for næringslivet ble oversendt Stortinget 15. juni 2005. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 6. desember 2005, jf. Innst. S. nr. 36 (2005–2006). Saken ble behandlet i Stortinget 2. februar 2006.

Oppfølgingen av Dokument nr. 3:10 (2004–2005) ble rapportert til Stortinget i Dokument 3:1 (2009–2010) Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget. Dokumentet ble sendt til Stortinget 10. november 2009. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga innstilling 15. desember 2009, jf. Innst. 124 S (2009–2010). Stortinget behandlet saken 12. januar 2010.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viste til at arbeidet med å forenkle skjemaveldet for næringslivet har pågått over flere år.

Komiteen merket seg at belastningen som følge av skjemainnrapportering ble redusert med ca. 1 000 årsverk fra 2005 fram til 2009, og at det er et uttalt mål at kostnadene ved skjemaveldet for næringslivet skal ytterligere ned. Komiteen understreket at selv om bedriftenes belastning som følge av skjemarapportering er redusert, må arbeidet med ytterligere forenkling fortsatt intensiveres. Komiteen påpekte at selv om enkelte sammenlignbare land kan skilte med like stor belastning med hensyn til administrative kostnader i forhold til BNP som Norge, må dette ikke bli en unnskyldning for at dette arbeidet nå trappes ned. Skjemaveldet utgjør fortsatt betydelige kostnader for næringslivet. Komiteen understreket betydningen av at Riksrevisjonen følger utviklingen.

1.2.2.1 NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Nærings- og handelsdepartementet redegjorde for status i brev til Riksrevisjonen av 16. august 2010.

Departementet viste til at skjemabelastningen i 2009 har resultert i en nettoreduksjon på om lag 22 årsverk.

Departementet opplyste at det ved utgangen av 2009 var registrert 772 statlige skjemavarianter i Oppgaveregisteret, som til sammen utgjorde en total arbeidsbelastning på 4 537 årsverk. Informasjonskrav som krever innrapportering til myndighet via skjema eller på annen måte, ble i 2009 beregnet til å koste næringslivet ca. 15 mrd. kroner årlig.

Satsingen på å videreutvikle Altinn fortsetter. Gjennom Altinn II-prosjektet skal Altinn-portalen gi næringslivet tilgang til alle relevante elektroniske tjenester fra offentlig sektor uavhengig av hvor tjenestene produseres.

Nærings- og handelsdepartementet opplyste at Oppgaveregisterets hovedoppgave er å holde en løpende oversikt over næringslivets oppgaveplikter til det offentlige, og finne muligheter for samordning og forenkling. Oppgaveregisteret følger opp funn fra kartleggingsarbeidet, og er i dialog med etater om forenklinger som ble foreslått av næringslivet.

1.2.2.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen ser det som positivt at belastningen som følge av skjemainnrapportering, har hatt en nettoreduksjon på om lag 22 årsverk i 2009. Riksrevisjonen registrerer at informasjonskrav som krever innrapportering til myndighet via skjemaer eller på annen måte, ble beregnet til å koste næringslivet ca. 15 mrd. kroner årlig i 2009.

Riksrevisjonen har merket seg at dataene fra kartleggingen har bidratt til en systematisk oversikt over hvilket regelverk som retter seg mot næringslivet, og at Oppgaveregisteret er i dialog med etater om forenklinger som ble foreslått av næringslivet.

Videre har Riksrevisjonen merket seg at arbeidet med å videreutvikle Altinn fortsetter, og at den første versjonen av den nye Altinn-løsningen ble satt i produksjon 15. juni 2010. Den første rapporteringen av faktisk oppnådde nytteeffekter av satsingen forventes å komme etter utgangen av 2010.

Brønnøysundregistrene melder i sin årsrapport for 2009 at fra 2006 til 2009 har tallet på bedrifter og foretak som rapporterer gjennom Altinn økt med 29,2 prosent. I brukerundersøkelsen om Altinn for 2009 svarte 86 prosent av de spurte at de kjente til Altinn, noe som er en økning på 2 prosentpoeng fra 2008.

Etter Riksrevisjonens vurdering er Altinn-prosjektet et viktig virkemiddel for forenklingsarbeidet i offentlig sektor.

Riksrevisjonen vil følge Nærings- og handelsdepartementets arbeid på dette området i de årlige risikovurderingene, og på bakgrunn av dem vurdere behovet for ytterligere og mer omfattende undersøkelser på et senere tidspunkt.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

Særuttalelse fra riksrevisor Arve Lønnum

Arve Lønnum bemerker at en kalkulert samlet arbeidsbesparelse på 22 årsverk i løpet av 2009 er en meget beskjeden størrelse i forhold til den beskrevne kostnad på 15 mrd. kroner for næringslivet. Det er vanskelig å se at en så vidt marginal effektivisering samsvarer med de foran beskrevne gjentatte understrekninger fra Stortinget om ønsket intensivering av «arbeidet med å forenkle skjemaveldet». Også hensett til de betydelige ressurser som er lagt inn i effektivisering gjennom elektronisk rapportering, framstår den beregnede samlede nettogevinst som en av de svakere forbedringer som forvaltningsrevisjoner må forventes å avstedkomme, særlig når Stortinget har bedt om at arbeidet blir intensivert.

1.2.3 Riksrevisjonens undersøkelse av måloppnåelse i kriminalomsorgen – Dokument nr. 3:14 (2004–2005)

Dokument nr. 3:14 (2004–2005) Riksrevisjonens undersøkelse av måloppnåelse i kriminalomsorgen ble sendt til Stortinget 15. juni 2005. Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling 6. desember 2005, jf. Innst. S. nr. 37 (2005–2006). Saken ble behandlet i Stortinget 2. februar 2006. Riksrevisjonen fulgte opp saken i Dokument 3:1 (2009–2010). Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling til oppfølgingen av undersøkelsen 15. desember 2009. Stortinget behandlet saken 12. januar 2010.

I sin oppfølging av undersøkelsen merket Riksrevisjonen seg at soningskøen var betydelig redusert og så positivt på at etatsstyringen i kriminalomsorgen skulle evalueres av Justis- og politidepartementet i 2009. Videre merket Riksrevisjonen seg at departementet i sitt svar ikke omtalte Riksrevisjonens spørsmål om lite bruk av framtidsplaner og gjennomføringsplaner, og hvorvidt fraværet av individuelle planer for de domfelte kunne svekke målsettingen om en individuelt tilrettelagt soning. Riksrevisjonen så positivt på at Justis- og politidepartementet hadde utarbeidet St.meld. nr. 37 (2007–2008) Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn for å kunne forbedre kvaliteten i kriminalomsorgen.

Komiteen sluttet seg til Riksrevisjonens vurdering om at det var for tidlig å måle den fulle effekten

av tiltakene, og sa seg tilfreds med at Riksrevisjonen ville følge opp saken. Komiteen understreket også betydningen av individuelle planer for å få en målrettet og individuelt tilrettelagt oppfølging av domfelte, og ba departementet legge vekt på dette punktet i sin oppfølging av Riksrevisjonens vurderinger.

1.2.3.1 JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Justis- og politidepartementet redegjorde for status i brev til Riksrevisjonen av 3. juni 2010.

Oppfølgingen er organisert som et eget prosjekt i Justis- og politidepartementet og Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, KSF. Departementet har utarbeidet en samlet plan for tiltak som er iverksatt eller skal iverksettes for å implementere meldingen i kriminalomsorgen. Departementet opplyste at framdriften i de fleste tiltakene var i samsvar med planen.

Departementet viser også til andre tiltak i arbeidet med oppfølging av St.meld. nr. 37 (2007–2008).

Videre viste departementet til at Kriminalomsorgens utdanningssenter har offentliggjort en felles nordisk studie som viser at Norge samlet sett har laveste tilbakefall til kriminalitet sammenlignet med de andre nordiske landene.

Departementet opplyste at det har vært en positiv utvikling i arbeidet med framtidsplaner i kriminalomsorgen. Resultatet per 31. desember 2009 viser at 46 prosent av de innsatte hadde en framtidsplan. Departementet/KSF vil fortsette å følge opp arbeidet med framtidsplaner gjennom de tertialvise rapporteringene.

1.2.3.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen merker seg at Justis- og politidepartementet har utarbeidet en samlet plan for gjennomføring av tiltak for å følge opp St.meld. nr. 37 (2007–2008) Straff som virker – mindre kriminalitet – tryggere samfunn. Planen inneholder tiltak og prosjekter som er iverksatt eller planlagt iverksatt for å styrke det faglige innholdet i soningen og gi bedre rehabilitering. Riksrevisjonen har merket seg at framdriften til de fleste tiltakene ifølge departementet er i samsvar med planen. Riksrevisjonen vil følge opp gjennomføringen av planen gjennom den årlige revisjonen.

Riksrevisjonen har også merket seg at det har vært en positiv utvikling av bruken av framtidsplaner innen kriminalomsorgen. Det er også positivt at Norge ifølge den felles nordiske studien har lavere tilbakefall til kriminalitet enn de andre nordiske landene.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.4 Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av gjeldsordningsloven – Dokument nr. 3:5 (2005–2006)

Riksrevisjonens Dokument nr. 3:5 (2005–2006) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av gjeldsordningsloven ble oversendt Stortinget 19. januar 2006. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 122 (2005–2006) 4. april 2006. Stortinget behandlet innstillingen 2. mai 2006. Undersøkelsen var en oppfølging av Dokument nr. 3:13 (1996–1997).

Komiteen merket seg at det hadde vært en viss nedgang i saksbehandlingstiden for gjeldsordningsaker siden forrige undersøkelse. Komiteen uttalte at dette var positivt, men var bekymret fordi den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden fortsatt var for lang. Komiteen ba regjeringen om å sette i verk nødvendige tiltak for å sikre at saksbehandlingstiden ikke oversteg 90 dager.

Komiteen viste i tillegg til at undersøkelsen avdekket manglende skriftlige saksbehandlingsrutiner og til dels mangelfull kvalitetssikring av saksbehandlingen som hadde blitt utført. Komiteen mente at det var viktig å iverksette tiltak for å sikre gode rutiner for saksbehandlingen og effektiv kvalitetssikring, som kunne trygge en riktig og likeverdig behandling av søknadene om gjeldsordning.

1.2.4.1 JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Justis- og politidepartementet redegjorde for hvilke endringer og tiltak som er iverksatt, og på hvilken måte undersøkelsen er lagt til grunn for forvaltningen av gjeldsordningsloven i brev til Riksrevisjonen av 10. mai 2010.

Datasystemet SIAN som ble tatt i bruk i 2007 for gjeldsordningssakene, bygger på en løsning med felles rutiner og felles brevmalen innen hvert fagområde. Ifølge departementet har den nye dataløsningen med felles registreringssystem i SIAN økt rettssikkerheten og bidratt til bedre kvalitet og en mer korrekt og enhetlig saksbehandling. Kombinert med et utvidet tilbud om kompetansebygging har dette gitt gode resultater.

Departementet har i forbindelse med eventuelle endringer i gjeldsordningsloven oversendt Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet forslag om endringer i gjeldsordningsloven, slik at saksbehandlingen kan legges til kontorer som har tilstrekkelig sakstilfang og kompetanse.

1.2.4.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen registrerer at saksbehandlingstiden for gjeldsordningssaker fortsatt ikke er innenfor målet som Justis- og politidepartementet har satt på

90 dager, men har merket seg at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden har gått ned.

Riksrevisjonen ser positivt på at departementet nå kan legge fram statistikk for gjennomsnittlig saksbehandlingstid for gjeldsordningssakene.

Riksrevisjonen har også merket seg at kompetansetiltakene på området er styrket, og at departementet i styringsdialogen legger vekt på at behandlingen av gjeldsordningssaker blir prioritert, blant annet ved at saksbehandlerne gis tilstrekkelig opplæring på området. Det registreres også at innføringen av et nytt datasystem gir grunnlag for en mer enhetlig saksbehandling av høyere kvalitet. Riksrevisjonen vil følge utviklingen i saksbehandlingstid i den løpende revisjonen.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.5 Riksrevisjonens undersøkelse av effektivitet i offentlige tiltak til kollektivtrafikk – Oslopakke 2 – Dokument nr. 3:8 (2005–2006)

Dokument nr. 3:8 (2005–2006) Riksrevisjonens undersøkelse av effektivitet i offentlige tiltak til kollektivtrafikk – Oslopakke 2 ble sendt til Stortinget 8. juni 2006. Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling 5. desember 2006, jf. Innst. S. nr. 67 (2006–2007). Saken ble behandlet i Stortinget 18. desember 2006.

I innstillingen bemerket komiteen at målet om økt kollektivdel og bærekraftig transport ikke hadde vært styrende for arbeidet med Oslopakke 2. Komiteen påpekte blant annet at samordningen mellom de ulike aktørene hadde vært mangelfull, noe som påvirket virkemiddelbruken. Komiteen sa også i sin innstilling at den la til grunn at erfaringene med Oslopakke 2 ville komme til nytte i arbeidet med Oslopakke 3.

Komiteen merket seg Riksrevisjonens funn om styringen i Oslopakke 2. Analyser viste at den regionale fordelingen av investeringsmidlene ikke var i samsvar med samfunnsøkonomisk lønnsomhet, men i tråd med en mer eller mindre veldefinert balanse mellom Akershus fylkeskommune og Oslo kommune.

Komiteen understreket at den la til grunn at departementet ville intensivere sitt arbeid med å utvikle bedre samfunnsøkonomiske analyser av store investeringsprosjekter, som for eksempel kollektivtiltak. Komiteen la samtidig vekt på distriktpolitiske hensyn.

Komiteen merket seg Riksrevisjonens kritikk av organiseringen av Oslopakke 2 der det ikke ble stilt noe krav om forpliktende samarbeid mellom stat, fylke og kommune. Komiteen presiserte at statlige myndigheter både har et ansvar for å etterstrebe en forsvarlig forvaltning av statlige tilskudd, og at staten

generelt sett kan ta en rekke initiativer for å bedre samarbeidet mellom lokale aktører uten at det bryter med det lokale selvstyret. Komiteen la til grunn at de nye erfaringene med organiseringen av Oslopakke 2 kunne være til nytte ved organiseringen av Oslopakke 3.

1.2.5.1 SAMFERDSELSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Samferdselsdepartementet redegjorde for på hvilken måte kommentarer og synspunkter fra kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. S. nr. 67 (2006–2007) var ivarettatt i arbeidet med Oslopakke 3 i brev til Riksrevisjonen av 18. mai 2010.

I svarbrevet redegjorde departementet for prosjekter – innenfor rammen av Oslopakke 2 – som er gjennomført etter at Riksrevisjonens undersøkelse ble avsluttet. I svarbrevet viste departementet til St.meld. nr. 17 (2008–2009) om Oslopakke 3 trinn 2 der det slås fast at hovedmålet for Oslopakke 3 er å sikre god framkommelighet for alle trafikantgrupper i hovedstadsregionen. Det framgikk videre at viktige delmål er å redusere rushtidsforsinkelsene, der næringsliv og kollektivtrafikk skal prioriteres, samt å øke framkommeligheten for gående og syklende.

Departementet informerte også om at det i det videre arbeidet med Oslopakke 3 skal legges vekt på å tilrettelegge for et godt opplegg for porteføljestyring av pakken, der både nasjonale og regionale krav til målstyring ivaretas. I brevet fra departementet framgikk det at det er gjennomført noen grove samfunnsøkonomiske analyser i tidlig fase av Oslopakke 3, og at måloppfyllelse og samfunnsøkonomisk lønnsomhet vil inngå som viktige kriterier for prioriteringen av tiltak i det videre arbeidet med pakken.

Innenfor rammen av arbeidet med Nasjonal transportplan 2014–2023 pågår det både innenfor Statens vegvesen og Jernbaneverket et kontinuerlig utviklingsarbeid for å forbedre de samfunnsøkonomiske analysene. Samferdselsdepartementet vil be om samfunnsøkonomiske vurderinger av tiltak i Oslopakke 3 så langt dette er mulig.

Departementet informerte om at styringsgruppen for Oslopakke 3 ble etablert i januar 2009. I tillegg er det etablert en faglig koordineringsgruppe som skal kvalitetssikre det faglige beslutningsunderlaget som fremmes innenfor Oslopakke 3, og delta i det langsiktige plan- og utredningsarbeidet.

Departementet informerte også om at det er etablert en politisk referansegruppe som skal sikre god lokalpolitisk forankring for prioriteringene innenfor Oslopakke 3.

1.2.5.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen merker seg at Samferdselsdepartementet i arbeidet med Oslopakke 3 har ivarettatt

synspunkter og kommentarer fra kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. S. nr. 67 (2006–2007).

Riksrevisjonen registrerer at det er etablert en styringsgruppe for Oslopakke 3 med representanter fra alle involverte parter, og en faglig koordineringsgruppe som skal kvalitetssikre beslutningsunderlaget i pakken. Riksrevisjonen ser også at det er opprettet en politisk referansegruppe med representanter fra alle partiene i Oslo bystyre og Akershus fylkesting.

Riksrevisjonen merker seg videre at det er gjennomført enkelte grove samfunnsøkonomiske analyser i en tidlig fase av Oslopakke 3, og at vurderingene av måloppnåelse og samfunnsøkonomisk lønnsomhet vil være viktige kriterier i det videre arbeidet med pakken. Riksrevisjonen registrerer også at det innenfor rammen av arbeidet med Nasjonal transportplan pågår kontinuerlig metodeutvikling av samfunnsøkonomiske analyser, og at Samferdselsdepartementet vil be om samfunnsøkonomiske analyser så langt dette er mulig.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.6 Riksrevisjonens undersøkelse av integrering av likestilling i norsk bistand til Nicaragua og Uganda – Dokument nr. 3:11 (2005–2006)

Dokument nr. 3:11 (2005–2006) Riksrevisjonens undersøkelse av integrering av likestilling i norsk bistand til Nicaragua og Uganda ble sendt Stortinget 7. september 2006. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 8. mai 2007, jf. Innst. S. nr. 189 (2006–2007). Saken ble behandlet i Stortinget 31. mai 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen pekte på at å fremme kvinners likestilling og rettigheter er avgjørende for å bekjempe fattigdom og fremme utvikling i verdenssamfunnet. Komiteen understreket at det i det norske bistandsarbeidet må arbeides aktivt for å styrke kvinners rettigheter og muligheter til å delta aktivt i det politiske, økonomiske, sosiale og kulturelle samfunnsliv.

Komiteen merket seg Utenriksdepartementets synspunkter og erkjennelse av at det var rom for forbedringer når det gjaldt ambassadenes vurderinger og analyser. Videre merket komiteen seg at regjeringen i mars 2007 la fram en ny plan for å styrke kvinners rettigheter i utviklingssamarbeidet.

1.2.6.1 UTENRIKSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Utenriksdepartementet redegjorde for iverksatte tiltak for å bedre integreringen av likestilling i bistanden og hvilke konsekvenser disse har hatt for Utenriksdepartementets arbeid i brev til Riksrevisjonen av 6. mai 2010.

I brevet opplyste Utenriksdepartementet at handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling i

utviklingssamarbeidet ble lansert i 2007 som et svar på svakheter i gjennomføringen av kvinne- og likestillingsstrategien i perioden 1997–2005. Operasjonaliseringen av handlingsplanen støttes blant annet opp gjennom formelle føringer, utvikling av veiledningsdokumenter og opplæring.

Utenriksdepartementet opplyste at det arbeides med å etablere en fastere styringsstruktur og mål- og resultatrapportering for handlingsplanen.

Utenriksdepartementet viste til at det stiller tydelige krav til alle enheter og medarbeidere som er involvert i bistandsforvaltning, om å legge vekt på likestillingstematikken i alle fasene av prosjektsyklusen og spesielt i planleggingsfasen.

I plandokumentet skal stasjonene redegjøre for hvordan kjønnsperspektiv og likestilling integreres i de sentrale samarbeidssektorene.

Departementet opplyste at ambassaden i Uganda siden 2006 har utviklet og gjennomført et eget opplæringsopplegg for sine medarbeidere innenfor området kvinners rettigheter og likestilling. En lokal ekspert bistår også ambassadenes medarbeidere direkte i arbeidet med å integrere kvinne- og likestillingshensyn i de enkelte bistandsprosjektene og i planlegging av særskilte kvinnetiltak.

Siden 2007/2008 har ambassaden etablert kvinners rettigheter og likestilling som et satsingsområde for bistandssamarbeidet med Uganda.

Når det gjelder ambassaden i Nicaragua, opplyste Utenriksdepartementet at støtte til kvinner og likestilling er det viktigste innsatsområdet innen støtten til godt styresett og menneskerettigheter. Det arbeides aktivt for å få samarbeidspartnere til å inkludere grundigere omtale av kvinner og likestilling i sine framdriftsrapporter og dokumentasjon utarbeidet i forbindelse med de formelle konsultasjonene der ambassaden rutinemessig tar opp kvinner og likestilling som tverrgående tema.

Norad spiller en sentral rolle i departementets arbeid for å styrke ambassadenes kompetanse til å integrere likestillingsperspektivet i den bilaterale bistanden. Som en del av sine porteføljegjennomganger gjennomfører Norad en systematisk analyse av likestillingsaspektet. Utenriksdepartementet opplyser at Norad har gått gjennom likestillingsaspektet i fire ambassadeporteføljer. I løpet av 2010 vil Norad gå gjennom porteføljene til fem nye land.

Norads vurderinger av ambassadenes virksomhetsplaner, treårige planer og porteføljegjennomganger viser at det legges mer vekt på kvinners rettigheter og likestilling, og at disse spørsmålene i økende grad er inkludert i dialogene med partnerne knyttet til alle faser av prosjektsyklusen. Et gjennomgående trekk er imidlertid at kvinner og likestilling er mer synlig i sektorer som menneskerettigheter enn i sektorer som energi, miljø og klima.

Utenriksdepartementet tar sikte på å integrere kjønnsperspektivet sterkere i et utvalg ambassaders porteføljer. Uganda og Nicaragua er blant de sju pilotlandene som Utenriksdepartementet i 2010 har identifisert for tettere oppfølging og tilføring av ekstra ressurser for integrering av kjønnsperspektivet i bistandsporteføljene.

1.2.6.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen merker seg at Utenriksdepartementet har økt innsatsen for å integrere likestilling i den bilaterale bistanden både gjennom budsjettprosessen, kompetanseutvikling og klare retningslinjer og forventninger i tildelingsbrev, maler for ambassadens planer og rapporter, samt i etatsstyringen av Norad.

Riksrevisjonen registrerer at Norad gjennomfører systematiske analyser av likestillingsaspektet i sine porteføljegjennomganger ved ambassadene. Det er også positivt at det tas sikte på sterkere integrering av kjønnsperspektivet ved et utvalg ambassaders porteføljer, og at disse ambassadene får tettere oppfølging.

Riksrevisjonen merker seg at Utenriksdepartementets egen midtveisgjennomgang av handlingsplanen har ført til en fastere styringsstruktur for handlingsplanen. Økt likestilling og styrking av kvinners stilling er viktig i arbeidet mot fattigdom. Klare mål og god resultatoppfølging er en sentral forutsetning for dette arbeidet.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.7 *Riksrevisjonens undersøkelse av Entra Eiendom AS – Dokument nr. 3:2 (2006–2007)*

Dokument nr. 3:2 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av Entra Eiendom AS ble oversendt Stortinget 22. november 2006. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 124 (2006–2007) 20. februar 2007. I etterkant av Stortingets behandling av saken kom det fram nye opplysninger knyttet til undersøkelsen. Etter ønske fra kontroll- og konstitusjonskomiteen sendte Riksrevisjonen en tilleggsrapport til Stortinget 3. oktober 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 100 (2007–2008) 11. desember 2007. I denne innstillingen opprettholdt komiteen sine merknader fra Innst. S. nr. 124 (2006–2007) og ga også ytterligere merknader til saken.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viste i Innst. S. nr. 124 (2006–2007) til at Riksrevisjonen mente at Entras virksomhet i stor grad hadde vært rettet mot hovedformålet med selskapet, men at det ble understreket at det kunne stilles spørsmål ved om selskapets strategi som ble vedtatt på styremøtet i desember 2000, var i overensstemmelse med Stortingets forut-

setninger. Komiteen mente videre at Entra ikke hadde gitt god nok begrunnelse for om enkelte av eiendomsprosjektene som de var engasjert i, lå innenfor selskapets hovedformål. Komiteen ba regjeringen om en redegjørelse om Entra Eiendom AS som egen sak til Stortinget.

Komiteen viste til at beregningsgrunnlaget for resultatlønnssystemet kunne føre til at ansatte ble belønnet eller straffet for endringer i selskapets verdier som ikke var et resultat av selskapets egen virksomhet. Videre viste komiteen til at styret ved flere anledninger hadde vedtatt en egen bonus til administrerende direktør ut over den ordinære resultatlønnordningen. Komiteen understreket behovet for et lønnssystem som var forutsigelig, og at lønn og andre ytelser i statlige selskaper er på et rimelig nivå. Komiteen viste videre til svakheter i selskapets dokumentasjon av prosesser og beslutninger i forbindelse med kjøp og salg av eiendommer som kom fram i Riksrevisjonens undersøkelse.

1.2.7.1 NÆRINGS- OG HANDELSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Nærings- og handelsdepartementet la fram St.meld. nr. 29 (2008–2009) Entra Eiendom AS 17. april 2009. Stortingsmeldingen redegjør for Entras utvikling og beskriver selskapets strategi og økonomi. Departementet redegjorde i brev til Riksrevisjonen av 24. april 2010 for hvilke tiltak departementet har satt i verk for å følge opp de øvrige merknadene fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité.

I St.meld. nr. 29 (2008–2009) ga Nærings- og handelsdepartementet uttrykk for at så lenge Entra Eiendom tar hensyn til selskapets hovedformål, er det ikke nødvendig å legge konkrete føringer på hvor stort areal selskapet leier ut til private. I behandlingen av meldingen, jf. Innst. S. nr. 264 (2008–2009), ga næringskomiteens flertall sin tilslutning til dette.

Nærings- og handelsdepartementet understreket i sitt brev til Riksrevisjonen at det er styret og selskapsledelsen som har ansvaret for den konkrete lønnsfastsettelsen i selskapet. Departementet har imidlertid overfor selskapet gitt uttrykk for at departementet forventer at styret i Entra Eiendom ser til at lønnsfastsettelsen er i tråd med statens retningslinjer for lederlønninger. På ordinær generalforsamling i 2007 ble det gjort en protokolltilførsel der det vises til statens retningslinjer for lederlønninger.

Departementet har vært i dialog med Entra Eiendom om utformingen av bonusordninger i selskapet, og i den forbindelse har departementet fått opplyst at selskapet fra og med 2007 ikke har benyttet måling av overskudd ut over statens avkastningskrav som grunnlag for bonusutbetalinger. Utbetalingene har i

stedet vært basert på en indeks som uttrykker Entras relative utvikling i forhold til andre aktører.

I forkant av generalforsamlingen 2009 gjorde Nærings- og handelsdepartementet en vurdering og oppfølging av avlønningen i Entra. Etter departementets vurdering tilfredsstilte bonusordningen statens retningslinjer om at kriteriene for variabel lønn skal være basert på forhold som lederen kan påvirke. Nærings- og handelsdepartementet viste til at selskapet i 2007 utarbeidet nye rutiner og sjekklister for å sikre tilstrekkelig dokumentasjon og sporbarhet ved eiendomstransaksjoner og ved kjøp av virksomhet. Ifølge Entra er det ikke påpekt svakheter i selskapets rutiner eller dokumentasjon etter revisors gjennomgang verken i 2008 eller 2009.

Ifølge selskapet er det etablert faste porteføljemøter som bestemmer om selskapet skal gå videre i en kjøps-/salgsprosess. Markedsprisen vurderes både internt og fra eksterne meglere og andre verddivurderere. Sammen med annonsering av eiendomssalgene og åpne budrunder bidrar dette til å sikre at selskapet oppnår markedspris ved salg av eiendommer.

I 2007 reviderte styret ledelsens fullmaktsstruktur. Det ble blant annet foretatt en innstramming i administrerende direktørs fullmaktsgrenser knyttet til disse transaksjonene fra maksimalt 50 mill. kroner til 25 mill. kroner.

1.2.7.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen har merket seg at selskapets resultatlønnssystem er endret slik at bonusutbetalinger knyttes til forhold som i større grad påvirkes av selskapets egen virksomhet. Etter Riksrevisjonens vurdering vil slike endringer kunne medvirke til at resultatlønnssystemet i større grad underbygger selskapets mål og strategier.

Riksrevisjonen har merket seg at det er foretatt betydelige endringer i kravene til dokumentasjon av prosesser og beslutninger om kjøp og salg av eiendommer. Videre er det etablert en kvalitetskontroll, og det er foretatt en justering av fullmaktsrammene. Etter Riksrevisjonens vurdering bidrar disse tiltakene til en vesentlig reduksjon i selskapets risiko knyttet til kjøp og salg av eiendommer.

Når det gjelder Nærings- og handelsdepartementets oppfølging av selskapets formål og forretningsmessige resultater, viser Riksrevisjonen til Stortingets behandling av St.meld. nr. 29 (2008–2009), jf. Innst. S. nr. 264 (2008–2009).

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.8 Riksrevisjonens undersøkelse om brukerroretting av offentlige tjenester – Dokument nr. 3:3 (2006–2007)

Dokument nr. 3:3 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse om brukerroretting av offentlige tjenester

ble oversendt Stortinget 11. januar 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling 27. mars 2007, jf. Innst. S. nr. 156 (2006–2007), og Stortinget behandlet saken 8. mai 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen konstaterte at verken fagdepartementene eller de underliggende virksomhetene som var med i undersøkelsen, opplevde Fornyings- og administrasjonsdepartementet som en aktiv pådriver i brukerrorettingsarbeidet. Komiteen merket seg også at det hadde vært lite erfaringsutveksling og initiativ på tvers av departementsgrensene.

Komiteen mente at Fornyings- og administrasjonsdepartementet måtte være seg bevisst sitt særlige ansvar for å ta initiativ til tiltak knyttet til modernisering og brukerroretting av offentlige tjenester, i tillegg til å systematisere og videreformidle erfaringer fra vellykkede tiltak til de øvrige departementene.

Komiteen registrerte at styringssignaler fra departementene er av betydning for virksomhetenes innsats for å sikre brukerroretting av tjenestene, og at manglende krav om brukerroretting fra departementenes side gir mangelfull rapportering tilbake.

Komiteen merket seg at 118 av 153 av de undersøkte statlige virksomhetene hadde gjennomført en eller flere brukerrorettelser i løpet av en femårsperiode. Komiteen syntes imidlertid at det var oppsiktsvekkende at bare 12 av de i alt 118 virksomhetene oppga at de i stor grad hadde brukt brukerrorettelser til å utvikle virksomhetenes tjenester.

Komiteen var enig med Riksrevisjonen i at satsing på ikt-tiltak alene ikke er tilstrekkelig for å gi brukerne det servicetilbudet som er ønskelig, og at det er behov for varierte virkemidler.

1.2.8.1 FORNYINGS-, ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet redegjorde i brev av 23. april 2010 til Riksrevisjonen for status på området og hvilke endringer og tiltak departementet hadde iverksatt. Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet viste til at det etablerte Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) i 2008, og at Difi har brukerroretting som et fagansvar. Det opplyses at Difi veileder forvaltningen i bruken av brukerrorettelser og bistår forvaltningen med å gjennomføre disse.

Departementet og Difi har iverksatt flere tiltak på brukerrorettingsområdet. Det er en forutsetning i brukerrorettingsarbeidet at alle brukergrupper skal trekkes med i arbeidet, og at tiltak skal rettes inn mot alle grupper.

Høsten 2009 fastsatte Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet den statlige kommunikasjonspolitikken, som erstattet den statlige informasjonspolitikken. I kommunikasjonspolitikken presi-

seres det, i motsetning til tidligere, at innbyggerne skal inviteres til å delta i utforming av politikk, ordninger og tjenester. Difi har fått i oppdrag fra Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet å følge opp og veilede forvaltningen i den nye politikken.

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet viste videre til innbyggerundersøkelsene Difi gjennomførte høsten 2009 og våren 2010 som skal gi ny kunnskap om brukernes synspunkter på ulike offentlige tjenester for å videreutvikle og forbedre disse i samsvar med brukernes behov.

Departementet opplyste at de fleste tiltakene er av relativt ny dato, og at det ikke vil se effekten av tiltakene før tidligst i 2011.

Riksrevisjonen har hentet inn data fra Difi sin kartlegging av brukerretting og brukermedvirkning i 78 statlige virksomheter våren 2010. For å undersøke brukernes tilfredshet med statlige virksomheters brukerretting er data fra innbyggerundersøkelsen som Difi gjennomførte høsten 2009 analysert. Det er også foretatt en gjennomgang av relevante dokumenter som kommunikasjonspolitikken, informasjonspolitikken og veilederen i brukerretting og brukermedvirkning. I tillegg gjennomførte Riksrevisjonen høsten 2009 en undersøkelse blant 25 virksomheter og samtlige departementer for å kartlegge arbeidet med brukerundersøkelser i forvaltningen, jf. Dokument 1 (2010–2011).

Difis kartlegging viser at et stort flertall av virksomhetene hadde gjennomført én eller flere brukerundersøkelser i løpet av de siste tre årene (2007–2010).

En gjennomgang av resultatene fra Difis innbyggerundersøkelse viste at nærmere halvparten av brukerne er enig i at den offentlige forvaltningen tilbyr innbyggerne stor valgfrihet, men at offentlige tjenester kan tilpasses brukernes behov bedre. Mange mener at det er vanskelig å vite hvilken virksomhet eller person de skal kontakte, og over en tredel er uenig i at den offentlige forvaltningen lytter til innbyggernes meninger.

Innbyggerundersøkelsen viser blant annet brukernes tilfredshet med Nav, politietaten og skatteetaten. På en skala fra 1 til 7, der 1 er svært dårlig og 7 er svært god, ligger brukernes tilfredshet med Nav på 3,60. Det samme tallet for politietaten og skatteetaten er på henholdsvis 4,25 og 4,85. Et flertall av brukerne mener tjenestene er gode både i skatteetaten og politietaten, men dette er ikke tilfellet blant brukerne av Nav-tjenestene.

1.2.8.2 RIKSREVISJONENS VURDERINGER

Riksrevisjonen merker seg at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har iverksatt en rekke tiltak for å bedre forvaltningens brukerretting av offentlige tjenester. Riksrevisjonen konstaterer at

departementet har tatt flere initiativ og vært en mer aktiv pådriver i arbeidet med brukerretting den senere tiden. Departementet har bedt alle de øvrige departementene oversende en samlet statusoversikt over underliggende virksomheters brukerundersøkelser for å evaluere den samlede effekten av dette arbeidet. Resultatet fra evalueringene vil foreligge i løpet av 2011. Riksrevisjonen registrerer også at flere av tiltakene er av relativt ny dato, og at departementet mener erfaringsgrunnlaget foreløpig er for begrenset til å kunne vurdere effektene av flere av tiltakene. Riksrevisjonens kartlegging, jf. Dokument 1 (2010–2011), viser at enkelte departementer opplever at pådriverrollen til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet fremdeles kan bli bedre.

Riksrevisjonen merker seg at brukerrettingsarbeidet har blitt bedre, blant annet ved at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet har etablert Difi med brukerretting som et eget fagansvar. Riksrevisjonen ser positivt på det kartleggingsarbeidet Difi har gjennomført for å belyse brukerretting og brukermedvirkning i offentlig forvaltning.

Videre registrerer Riksrevisjonen at resultatene fra Difis kartlegging viser at en stor andel av de statlige virksomhetene har mottatt mål- og resultatkrav fra overordnet departement om brukerretting av tjenestene.

Riksrevisjonen merker seg samtidig at resultatene fra innbyggerundersøkelsen indikerer at brukerne mener brukertilpasningen kan bli bedre. Riksrevisjonen konstaterer at andelen virksomheter som benytter brukerundersøkelser er høy, og at et flertall bruker undersøkelsene til å forbedre tjenestene. Riksrevisjonen vil bemerke at arbeidet med brukerretting av offentlige tjenester fortsatt må prioriteres på både sentralt og lokalt nivå i forvaltningen.

Riksrevisjonen merker seg at Nav kommer dårligere ut i innbyggerundersøkelsen enn de to øvrige virksomhetene, til forskjell fra resultatene i Riksrevisjonens opprinnelige undersøkelse som ble gjennomført for fem år siden.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.9 Riksrevisjonens undersøkelse av fastsettelse av særavgifter i toll- og avgiftsetaten – Dokument nr. 3:4 (2006–2007)

Dokument nr. 3:4 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av fastsettelse av særavgifter i toll- og avgiftsetaten ble oversendt Stortinget 9. januar 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 27. mars 2007, jf. Innst. S. nr. 157 (2006–2007). Saken ble behandlet av Stortinget 8. mai 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen pekte på at effektiv kontroll er en forutsetning for at fastsettelse av særavgifter kan baseres på selvdeklarasjon. Komiteen registrerte videre at rutiner og regnskapspro-

grammer hos særavgiftspliktige virksomheter i liten grad var tilpasset kravene til lagerregnskap og avstemninger i særavgiftsforskriften. Komiteen mente derfor det var viktig at departementet sendte ut nødvendig informasjon om ønskede krav til leverandører av slike systemer.

Komiteen stilte også spørsmål ved om ikke mer utfyllende informasjon på avgiftsoppgavene kunne forbedre kvaliteten på de mengdeangivelsene som ble deklart, og gi bedre mulighet til å vurdere størrelsen på avgiftsgrunnlaget allerede i fastsettelsesfasen.

Komiteen merket seg at toll- og avgiftsetaten ikke hadde den nødvendige oversikten over tidligere avgjørelser som kunne sikret en samordnet forvaltning av regelverket. Etter komiteens oppfatning ville en styrking av servicefunksjonen, ved å legge til rette for hurtige avklaringer av avgiftsspørsmål, medføre en mer effektiv saksbehandling, forutberegnelighet og likebehandling.

1.2.9.1 FINANSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Finansdepartementet redegjorde for status og iverksatte tiltak for å utbedre påviste avvik og svakheter på området i brev til Riksrevisjonen av 12. mai 2010.

Finansdepartementet opplyste at revisjonsprogrammene som gjelder avgift på elektrisk kraft og avgift på avfall sist ble oppdatert i oktober 2006, og at oppdateringene dekker de kontrollmessige forholdene som Riksrevisjonen tok opp. Departementet opplyste også at det ble utarbeidet en standard mal for revisjonsprogrammene i 2009.

Finansdepartementet opplyste at Toll- og avgiftsdirektoratet har iverksatt flere tiltak som skal bidra til å sikre at etatens kontroller med lagerregnskap kan gjennomføres på en hensiktsmessig og effektiv måte.

Departementet opplyste at det er etablert en egen database på toll- og avgiftsetatens intranett for publisering av avgjørelser fra Toll- og avgiftsdirektoratet, domstolene, Sivilombudsmannen, Finansdepartementet og ESA. Databasen skulle bli tatt i bruk i løpet av første halvår 2010, og fungere som et internt presedensregister. Departementet opplyste også at alle avgjørelser skal vurderes etter om de har et innhold som har betydning utover den konkrete saken. Ved vurderingen skal det særlig tas hensyn til om avgjørelsen innebærer en avklaring av prinsipielle spørsmål. Avgjørelser som oppfyller disse kriteriene, skal publiseres.

1.2.9.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen har merket seg de tiltakene og endringene Finansdepartementet og Toll- og avgiftsdirektoratet har iverksatt etter at Stortinget behandlet Riksrevisjonens undersøkelse av fastsettelse av sær-

avgifter i toll- og avgiftsetaten. Etter Riksrevisjonens vurdering er disse tiltakene viktige i etatens arbeid med å sikre korrekt og effektiv fastsettelse av særavgifter, men det er for tidlig å vurdere effekten av flere av de iverksatte tiltakene. Riksrevisjonen vil derfor følge utviklingen på området gjennom den løpende revisjonen. Riksrevisjonen konstaterer at toll- og avgiftsetaten mener at det ikke er hensiktsmessig å gjeninnføre oppgitte beholdninger på avgiftsoppgavene.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.10 Riksrevisjonens undersøkelse av styring og resultatoppnåelse i Arbeids- og velferdsetaten sett i forhold til prioriterte arbeidssøkergrupper – Dokument nr. 3:5 (2006–2007)

Dokument nr. 3:5 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av styring og resultatoppnåelse i Arbeids- og velferdsetaten sett i forhold til prioriterte arbeidssøkergrupper ble sendt Stortinget 20. mars 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling 22. mai 2007, jf. Innst. S. nr. 212 (2006–2007). Stortinget behandlet saken 31. mai 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen merket seg at en stor andel langtidsledige og ferdig utførte ikke ble fulgt tilstrekkelig opp, verken i form av tiltak eller individuell samtale. Undersøkelsen viste store fylkesvise variasjoner i andelen av innvandrere og ferdig utførte som gikk over i jobb.

Komiteen pekte på at blant annet svake norsk-kunnskaper hindret innvandrere i å få jobb, og komiteen merket seg at det ikke var foretatt noen kartlegging av hvor mange som manglet nødvendige norsk-kunnskaper.

Komiteen bemerket at det i stor grad var utviklet indikatorer som gjorde det mulig å måle kvantiteten i tjenesteproduksjonen, men at man i mindre grad fanget opp effekten av tiltakene.

Komiteen registrerte at departementet var opptatt av å forbedre grunnlaget for å vurdere resultatene i Aetat, og understreket betydningen av at det også ble gjennomført uavhengige kontroller av kvaliteten på saksbehandlingen.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen la til grunn at omleggingen fra Aetat til Arbeids- og velferdsetaten ville føre til at tiltak for å få prioriterte arbeidssøkergrupper i jobb ville bli undergitt særlig vurdering, og den imøteså tilbagemelding på hva som ville bli gjort for å rette opp de skjevhetene som Riksrevisjonens undersøkelse avdekket.

1.2.10.1 ARBEIDSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Arbeidsdepartementet gjorde i brev av 5. mai 2010 til Riksrevisjonen greie for hvilke tiltak som var satt i verk for å utbedre påviste avvik og svakheter.

Departementet viste til at bedre og tidligere oppfølging med utgangspunkt i den enkelte brukers forutsetninger og behov er et sentralt formål med en rekke av de reformene som har vært gjennomført de siste årene. Både NAV-reformen, rett til arbeidsevnevurdering, innføring av arbeidsavklaringspenger, nye rutiner for oppfølging av sykmeldte og utvidelse av målgruppen for avklarings- og oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetaten bygger opp under dette formålet.

Departementet viste blant annet til at det i tildelingsbrevet for 2010 er innført et nytt rapporteringspunkt om oppfølging ut fra varighet på ledighetsperioden.

Ifølge departementet må det forventes en viss fylkesmessig variasjon i resultater på de forskjellige resultatområdene.

Departementet viste til at Arbeids- og velferdsdirektoratet fra og med august 2009 introduserte en ny månedlig statistikk basert på registerdata for å beskrive overgang til jobb for ulike arbeidssøkergrupper.

Ifølge departementet gjorde innføring av arbeidsevnevurderinger fra 1. februar 2010 at Arbeids- og velferdsetaten får et bedre grunnlag for mer målrettet og individuelt tilpasset oppfølging og tildeling av arbeidsrettede tiltak.

Departementet uttalte at arbeidsevnevurderinger styrker brukernes rettigheter, og at dette skal sikre bedre kvalitet i skjønnsutøvelse og tiltaksbruk i Arbeids- og velferdsetaten.

Departementet viste også til at det er nedsatt et offentlig utvalg som skal gå gjennom og vurdere skjermede virksomheters rolle i arbeidsmarkedspolitikken, og vurdere eventuelle endringer med sikte på å forbedre tilbudet til brukere med nedsatt arbeidsevne for å øke overgangen til arbeid. Utvalget skal levere sin innstilling innen utgangen av 2011.

1.2.10.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen har merket seg at det er iverksatt flere tiltak for å bedre oppfølgingen av prioriterte arbeidssøkergrupper, blant annet bedret styringsinformasjon, tiltaksgarantier for langtidsledige og ungdom, bruk av registerdata for rapportering av overgang til jobb, innføring av arbeidsevnevurderinger og kvalitetssikring av tiltaksarrangører. Riksrevisjonen kan ikke se at det i tilstrekkelig grad har blitt iverksatt tiltak for en mer systematisk kontroll av kvaliteten i saksbehandlingen, blant annet utvikling av indikatorer som legger mer vekt på kvalitet i saksbehandlingen.

Riksrevisjonen vil løpende vurdere risikoen på området. De omfattende organisatoriske endringene og nye tiltak gjør at Arbeids- og velferdsetatens oppfølgings- og tiltaksarbeid når det gjelder prioriterte

arbeidssøkergrupper, er aktuelt for en ny undersøkelse.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.11 Riksrevisjonens undersøkelse av tilbudet til barn og unge med psykiske problemer – Dokument nr. 3:7 (2006–2007)

Dokument nr. 3:7 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av tilbudet til barn og unge med psykiske problemer ble sendt Stortinget 10. mai 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 27. november 2007, jf. Innst. S. nr. 47 (2007–2008). Saken ble behandlet i Stortinget 3. desember 2007.

I innstillingen understreket kontroll- og konstitusjonskomiteen betydningen av raskt å få på plass et bedre kvalitetsindikatorsystem for å kunne følge med på utviklingen i sektoren, og den forventet at regjeringen løpende vurderte tiltak for å sikre mest mulig treffsikre indikatorer for å måle produktiviteten. Komiteen trakk fram at undersøkelsen viste at det ikke forelå data for barn og unges totale behov for polikliniske tjenester ettersom ventelistedata bare registrerte dem som fikk et tilbud, og ikke pasienter som ble avvist. Komiteen merket seg at undersøkelsen viste at kvaliteten på offentlig helsestatistikk innen psykisk helsevern for barn og unge var for dårlig.

Komiteen understreket også at hovedfunnet i undersøkelsen viste at behovene for tjenester til barn og unge med psykiske problemer ikke ble dekket godt nok, og at dette førte til lange ventetider.

Komiteen mente det var kritikkverdig at så få barn og unge med psykiske problemer hadde fått utarbeidet individuell plan, og at mange syntes det var uklart hvor ansvaret for dette lå. Den viste også til at det kunne ta svært lang tid før pasienten fikk en diagnose, og at mange ikke fikk stilt noen diagnose i det hele tatt.

Komiteen merket seg at oppgavefordelingen mellom tjenestene var uklar, og at samarbeidsavtalene og samarbeidsverktøy ikke ble benyttet som forutsatt. Den mente også at det dårlige samarbeidet mellom de ulike nivåene i tiltakskjeden førte til et dårligere tilbud for pasientene, og forutsatte at dette ble viet særlig oppmerksomhet i det videre arbeidet.

Komiteen merket seg også at Helse- og omsorgsdepartementet omtalte en rekke utviklingsprosjekter som var satt i gang eller skulle settes i gang, og som var forventet å gi positiv effekt for tilbudet til barn og unge med psykiske problemer.

1.2.11.1 OPPFØLGINGEN AV UNDERSØKELSEN

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) redegjorde i brev av 10. mai 2010 til Riksrevisjonen for status på området, og for hvilke endringer og tiltak

som var iverksatt. I tillegg gjennomførte Riksrevisjonen, som en del av oppfølgingen, en spørreundersøkelse i mai 2010 til de poliklinikkene som inngikk i tallmaterialet ved undersøkelsen fra 2007.

Helse- og omsorgsdepartementets undersøkelse fra 2007 viste at poliklinikkens oppfatning av egen virksomhet var langt mer positiv enn det som kom fram både i spørreundersøkelsen blant de kommunale tjenesteyterne og i journalgjennomgangen hos et utvalg poliklinikker. Det bildet som undersøkelsen fra 2010 gir, kan derfor framstå som mer positivt enn det det er grunnlag for.

Undersøkelsen fra 2007 viste at kapasitet og andel spesialister (psykiatere, leger og psykologer) varierte – både mellom poliklinikkene og mellom helseregionene, og at tilbudet dermed ikke var likeverdig. Brukernes behov for tjenester ble ikke dekket godt nok.

Departementet viste til at opptrappingsplanen hadde som mål å øke antall fagpersoner i poliklinisk virksomhet for barn og unge, og at utførte fagårsverk er høyere enn måltallet.

Kapasiteten er avgjørende for hvor god tilgjengeligheten til tjenestene er, og dermed også for ventetiden.

Andelen av barn og unge som får et tilbud (dekningsgraden) har økt med 15 prosent, og ventetiden har gått ned med 11 dager. Opptrappingsplanen hadde som mål at dekningsgraden skulle være 5 prosent.

Undersøkelsen viste også at det er en sammenheng mellom kapasitet og nyhenviste. Regioner med høy kapasitet har også en høy andel nyhenviste.

Undersøkelsen viser at kapasiteten fortsatt i vesentlig grad består av psykologer, pedagoger og sosionomer. Sosionomene står for den svakeste vektsten, og det er en reduksjon for sykepleiere. De regionale forskjellene har økt.

Undersøkelsen viste at en tredel av poliklinikkene ikke hadde definert innholdet i kvalitetsbegrepet for sine tjenester, og bare halvparten av de øvrige hadde utarbeidet måltall for kvalitet. Et fåtall av poliklinikkene hadde regelmessig kontakt med brukerorganisasjonene, og bare 60 prosent hadde gjennomført brukerundersøkelser de siste fem årene. Journalgjennomgangen viste at mindre enn 3 prosent av pasientene hadde individuell plan. Det samme gjaldt utrednings- og behandlingsplaner. Det tok svært lang tid før pasientene fikk en diagnose, og mange fikk ingen diagnose i det hele tatt. De grunnleggende forutsetningene for samarbeid og kvalitet var derfor ikke godt nok ivarettatt.

Helse- og omsorgsdepartementet viste til at det som ledd i kvalitetsutviklingsarbeidet har blitt gitt utveiledere og retningslinjer på ulike områder.

Hver femte pasient var uten diagnose ved utgangen av 2005. Fire år senere gjaldt det omtrent hver fjerde pasient (26 prosent).

Poliklinikkene oppgir at de har retningslinjer for sentrale deler av sine tjenester. Det er framgang for alle de temaene som er berørt med unntak av retningslinjer for utarbeidelse av individuell plan.

Helse- og omsorgsdepartementet viste til samhandlingsreformen (St.meld. nr. 47 (2008–2009)), og at psykisk helse er viet særlig oppmerksomhet i meldingen.

De siste årene har det blitt lagt vekt på at Regionssentrene for barn og unges psykiske helse (RBUP) skal prioritere kommunal kompetanse og samhandling høyere. Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge (NOU 2009:22), blir også nevnt. Det nye standardiserte henvisningsskjemaet ble tatt i bruk 1. januar 2009.

Skriftlige samarbeidsavtaler har blitt langt mer vanlig.

Undersøkelsen viser at fastlegetjenesten er den eneste tjenesten der ingen region synes samarbeidet har blitt bedre.

1.2.11.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Offentliggjorte data fra NPR gir ingen indikasjoner på at datakvaliteten og dermed kvaliteten på helsestatistikken generelt har blitt bedre. Det finnes fortsatt ikke data for behovet for tjenester. Etter Riksrevisjonens vurdering mangler både Helse- og omsorgsdepartementet og de regionale helseforetakene fremdeles sentrale data for å styre tilbudet av polikliniske tjenester for barn og unge.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at kapasiteten har økt på landsbasis og i alle regioner. Forskjellene i kapasitet er fortsatt store, både mellom regioner og poliklinikker. Andelen spesialister (psykiatere, leger og psykologer) har økt i de regionene som også hadde høyest andel i 2005, mens andelen har gått ned i de to regionene som hadde lavest andel. Riksrevisjonen mener derfor at tilbudet til barn og unge med psykiske problemer fremdeles ikke er likeverdig i alle deler av landet.

Dekningsgraden har økt i alle regioner, og to regioner har nådd målet om en dekningsgrad på 5 prosent. Ventetiden har gått ned, men som i forrige undersøkelse er det manglende sammenheng mellom ventetid og kapasitet. Etter Riksrevisjonens vurdering kan den dårlige datakvaliteten være en årsak til det.

Omfanget av samarbeidsavtaler mellom spesialisthelsetjenesten og de kommunale tjenesteyterne har økt betydelig. Oppfølgingsundersøkelsen viser likevel at poliklinikkene mener samarbeidet med de kommunale tjenesteyterne fungerer dårligere enn ved undersøkelsen fra 2007. Poliklinikkene var misfor-

nøyd med samarbeidet med fastlegene den gangen, og oppfølgingsundersøkelsen viser at denne misnøyen har forsterket seg. Etter Riksrevisjonens vurdering er dette uheldig for pasientene og for effektiviteten i behandlingsskjeden.

Oppfølgingsundersøkelsen viser at det fortsatt er mangler ved tilbudet til barn og unge med psykiske problemer. Riksrevisjonens løpende oppfølging av de regionale helseforetakenes rapportering og måloppnåelse blir gjennomført i den årlige selskapskontrollen. Det vil i tillegg bli vurdert om det er behov for en ny undersøkelse på området i forbindelse med de årlige risikovurderingene. I den forbindelse vil Riksrevisjonen følge opp om de mange utviklingsprosjektene som departementet har iverksatt, har gitt de forventede resultatene.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.12 Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen på Svalbard – Dokument nr. 3:8 (2006–2007)

Dokument nr. 3:8 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen på Svalbard ble oversendt Stortinget 1. juni 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 46 (2007–2008) 27. november 2007, og Stortinget behandlet innstillingen 3. desember 2007.

I merknadene til undersøkelsen understreket komiteen at det er en rekke utfordringer i forbindelse med forvaltningen av Svalbard, og at det er viktig at regjeringen følger opp disse. Komiteen viste til at Riksrevisjonens undersøkelse konkluderte med at det ikke var mulig å vurdere tilstanden av flere områder av miljøforvaltningen i forhold til miljømålene som var satt.

Komiteen påpekte videre at veksten i folketallet på Svalbard siden 2000, samt økningen i turisttrafikken, skaper store utfordringer for miljøet på Svalbard. Komiteen påpekte også at det var viktig å ha oversikt over forskningsaktiviteten på Svalbard så langt det er mulig.

Komiteen understreket at det var viktig å få utarbeidet en ny stortingsmelding om Svalbard, der hele bredden i utfordringene på Svalbard ble drøftet, blant annet også spørsmålet om hvordan norske lovbestemmelser skal gjøres gjeldende for Svalbard. Komiteen påpekte for øvrig at det er viktig med godt samarbeid mellom departementene for å sikre fred, stabilitet, vern av villmarksmiljøet og en ansvarlig ressursforvaltning på Svalbard.

1.2.12.1 JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Justis- og politidepartementet har i brev av 27. april 2010 til Riksrevisjonen redegjort for status på området og hvilke tiltak som er iverksatt for å

følge opp undersøkelsen. Svarene fra Miljøverndepartementet, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet inngikk i svaret fra Justis- og politidepartementet.

Justis- og politidepartementet viste til at det er lagt fram en helhetlig stortingsmelding om Svalbard, St.meld. nr. 22 (2008–2009) Svalbard. Meldingen ble behandlet av Stortinget 15. juni 2009, jf. Innst. S. nr. 336 (2008–2009), og Stortinget ga her sin tilslutning til hovedlinjene i regjeringens forslag til svalbardpolitikk framover.

Utformingen av stortingsmeldingen ble ledet av Justis- og politidepartementet og foregikk i nært samarbeid med en rekke departementer.

Departementet opplyste også at instruksene for behandling av polarsaker og Polarutvalget ville bli gjennomgått som del av oppfølgingen av stortingsmeldingen. Arbeidet er i hovedsak slutført. Det er gjort enkelte justeringer i utvalgets arbeidsform. Justis- og politidepartementet vil også invitere flere departementer inn i utvalget, for eksempel Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet.

Justis- og politidepartementet pekte i sitt svar på at Riksrevisjonen mener at Svalbard på enkelte områder synes underregulert, og at innføring av lover og regler tar lang tid. Etter en grundig vurdering av prinsippene for hvordan den norske lovgivningen brukes på Svalbard, har regjeringen likevel valgt å videreføre dagens system.

Miljøverndepartementet viste til at veksten i folketallet i Longyearbyen har stoppet opp, og departementet forventer ikke at den sterke veksten i folketallet fram til 2008 vil fortsette i årene framover. Miljøverndepartementet pekte videre på at departementet i forbindelse med den pågående revisjonen av svalbardmiljøloven vil oppdatere veilederen for arealplanlegging på Svalbard. Det er også vedtatt en ny arealplan for Longyearbyen, det arbeides med å stille krav til kulldriften, og Klima- og forurensningsdirektoratet har stilt krav til kullkraftverket i Longyearbyen.

Når det gjelder miljøet utenfor Longyearbyen og de andre bosettingene tilsier en samlet vurdering at påvirkningen på arter og økosystemer som følge av lokal aktivitet fortsatt er moderat, ifølge Miljøverndepartementet. En rekke tiltak er iverksatt eller under planlegging for å styrke miljøforvaltningen.

Det er blant annet gjennomført en omfattende revisjon av miljøovervåkingssystemet for Svalbard og Jan Mayen (MOSJ).

Fra høsten 2008 til tidlig i 2010 ble det gjennomført et luftovervåkingsprogram i Ny-Ålesund for å studere betydningen av lokale utslipp. Foreløpige vurderinger viser blant annet betydelig påvirkning

fra kraftstasjonen og cruiseskip på nivåer av partikler og NO_x.

Planene om nytt kraftverk i regi av Kings Bay AS med lavere utslipp er utsatt på grunn av uprøvd teknologi og kostnadsbehov utover forutsetningene. Det er også usikkert om de positive effektene som var lagt til grunn for de samlede utslippene, vil oppnås.

Når det gjelder ferdselsslitasje, er det satt i gang overvåking av vegetasjon som gjennomføres på frivillig basis av den nederlandske forskningsstasjonen i Ny-Ålesund.

Nærings- og handelsdepartementet har jevnlig kontakt med cruisenæringen på Svalbard.

Kunnskapsdepartementet gjør i svaret rede for tiltak knyttet til forskningsaktiviteten på Svalbard. Det er utviklet flere tiltak som skal bedre oversikten over den samlede forskningsaktiviteten på Svalbard. Databasen Research in Svalbard har resultert i forbedret oversikt.

1.2.12.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen ser positivt på at Justis- og politidepartementet har utarbeidet en ny stortingsmelding om Svalbard, der Stortinget gjennom behandlingen har sluttet seg til hovedlinjene i regjeringens svalbardpolitikk.

Riksrevisjonen merker seg at det er satt i gang en rekke tiltak for å styrke miljøforvaltningen på Svalbard, blant annet tiltak for å styrke miljøovervåkingen. Tiltakene vil etter Riksrevisjonens vurdering kunne bidra til en bedre forvaltning av Svalbards naturområder. Det er også iverksatt tiltak som gir bedre oversikt over forskningsaktiviteten på Svalbard, og tiltak som kan bidra til å bevare Ny-Ålesund som et referanseområde for klima- og miljørettet forskning.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.13 Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll – Dokument nr. 3:10 (2006–2007)

Dokument nr. 3:10 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll ble sendt Stortinget 1. juni 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga sin innstilling 4. desember 2007, jf. Innst. S. nr. 66 (2007–2008). Saken ble behandlet av Stortinget 17. desember 2007. Undersøkelsen var en oppfølging av Dokument nr. 3:12 (1999–2000) og Dokument nr. 3:5 (2001–2002).

Av kontroll- og konstitusjonskomiteens innstilling framgår det at komiteen stilte spørsmål ved om variasjonene mellom kommunene i innkrevingsarbeidet var i overensstemmelse med Stortingets forutsetninger. I innstillingen ble det vist til at kommu-

nene benyttet ulike beløpsgrenser, blant annet knyttet til bruken av innfordringsiltakene utleggsforretning, tvangsdekning og konkursbegjæring, dersom kravene ikke kunne forventes oppgjort innen rimelig tid.

Komiteen hadde også merket seg at Finansdepartementet i sine kommentarer til undersøkelsen viste til at skatteoppkreverfunksjonen har svak kapasitet, liten kompetanse og lav prioritet i de små kommunene, noe som kan føre til mindre riktig skatteinn- gang og ulik behandling av skattyterne.

Komiteen merket seg at undersøkelsen påviste en rekke svakheter ved arbeidsgiverkontrollen.

Komiteen var enig med Finansdepartementet i at det burde legges vekt på resultatforbedringer gjennom interkommunale kontrollordninger med en helhetlig kontrollplanlegging som var basert på sterkere fagmiljøer. Komiteen understreket også at Finansdepartementet burde vurdere å skjerpe skatteoppkreverinstruksjonen overfor skatteoppkreverne for å følge opp og redusere de lokale variasjonene i innkreving og stedlig arbeidsgiverkontroll.

1.2.13.1 FINANSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Finansdepartementet redegjorde i brev av 12. mai 2010 til Riksrevisjonen for status og iverksatte tiltak for å utbedre påviste avvik og svakheter på området. På generelt grunnlag mente Finansdepartementet at skatteoppkreverfunksjonen har blitt bedre de seneste årene. Både innkrevd skatt og antall arbeidsgiverkontroller har økt i perioden 2007–2009. Departementet antok at variasjonen når det gjelder virkemiddelbruk i innkrevingsarbeidet har blitt mindre. De viktigste årsakene til denne utviklingen er innføringen av et nytt forvaltningssystem for skatteoppkreving (SOFIE), kombinert med et beslutningsstøtteverktøy kalt debitortilpasset innkreving.

Finansdepartementet opplyste at antall arbeidsgiverkontroller som er utført av skatteoppkreverne, har økt fra 6 778 i 2007 til 7 354 i 2009. Siden det fremdeles er færre enn 5 prosent av arbeidsgiverne som blir kontrollert årlig, vil Skattedirektoratet fortsatt ha stor oppmerksomhet på dette området.

Departementet opplyste videre at om lag 75 prosent av alle skatteoppkreverkontorene blir kontrollert av skatteregionene hvert år, og at alle skatteoppkreverkontorer med over 25 000 innbyggere kontrolleres hvert år. I et tre års perspektiv skal alle skatteoppkreverkontorene være kontrollert.

Skatteregionene er i dialog med kommuner som er spesielt svake på kontrollområdet, og flere regioner har etablert fadderordninger slik at store kommuner er fadderkommuner for små kommuner.

I tilknytning til skatteetatens arbeid med å utvikle et hjelpesystem for kontrollarbeid ble det ifølge departementet i 2009 startet et arbeid som tar sikte på å etablere felles og like maler, rutiner og arbeidspro-

sesser for alle som utfører arbeidsgiverkontroller hos skatteoppkreverne. Etter departementets mening vil dette bidra til likebehandling, effektivitet, økt kvalitet og rett ressursbruk i oppgaveløsningen.

Departementet opplyste at skatteregionene i større grad enn tidligere bistår skatteoppkreverne i utvelgelse av kontrollobjekter.

1.2.13.2 RIKSREVISJONENS VURDERING

Riksrevisjonen har merket seg de tiltakene og endringene som Finansdepartementet og Skattedirektoratet har iverksatt, etter at Stortinget behandlet Riksrevisjonens undersøkelse av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll. Riksrevisjonen registrerer at Finansdepartementet mener at skatteoppkreverfunksjonen har blitt bedre de seneste årene, og at departementet antar at variasjonen i virkemiddelbruken har blitt redusert. Riksrevisjonen er enig med Finansdepartementet i at det er sannsynlig at innføringen av et nytt forvaltningssystem for skatteoppkreving, bruken av debitortilpasset innkreving, økt interkommunalt samarbeid og kompetansehevede tiltak har bidratt til dette.

Riksrevisjonen konstaterer imidlertid at Finansdepartementet fortsatt mener at skatteoppkreverfunksjonen har et forbedringspotensial, og at dette spesielt gjelder arbeidsgiverkontrollen. Selv om departementet peker på at omfanget av den stedlige arbeidsgiverkontrollen har økt i perioden 2007–2009, vil Riksrevisjonen bemerke at det fremdeles er færre enn 5 prosent av arbeidsgiverne som blir kontrollert hvert år.

Kontrollen med arbeidsgivere er viktig både for å sikre korrekt grunnlag for innbetaling av arbeidsgiveravgift og riktig beskatning av lønnsinntekter mv. Riksrevisjonen vil derfor følge utviklingen på området gjennom den løpende revisjonen.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.14 Riksrevisjonens undersøkelse av Norfunds drift og forvaltning – Dokument nr. 3:13 (2006–2007)

Dokument nr. 3:13 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av Norfunds drift og forvaltning ble lagt fram for Stortinget 3. juli 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling 27. november 2007, jf. Innst. S. nr. 45 (2007–2008). Saken ble behandlet i Stortinget 3. desember 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen pekte på at det i framtiden ville være viktig å engasjere seg sterkere i flere såkalte Minst utviklede land (MUL-land) og spesielt land i Afrika, og framhevet betydningen av å fortsette å legge vekt på bærekraftig næringsutvikling i de fattigste landene.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen viste til at den hadde stilt en rekke spørsmål til Utenriksdepar-

tementet om Norfund, blant annet om interne organisasjonsmessige forhold. Komiteen opplyste at den hadde merket seg Riksrevisjonens kommentarer som omhandlet internkontrollrutiner og styring, og la til grunn at departementet ville bruke Riksrevisjonens rapport og forslag aktivt i sitt videre arbeid med utvikling av styrings- og kontrollsystemer for Norfund. Komiteen la videre til grunn at departementet sørget for at Norfunds regnskapsføring var i samsvar med god regnskapsskikk.

1.2.14.1 UTENRIKSDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Utenriksdepartementet redegjorde i brev til Riksrevisjonen av 6. juli 2009 og 11. mai 2010 for status knyttet til tiltak som departementet har iverksatt i sin oppfølging av undersøkelsen.

Departementet viste til at Stortinget, ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2007–2008), har sluttet seg til nye målformuleringer for Norfunds investeringer. Videre framkommer det i Prop. 1 S (2009–2010) at MUL-landene mottok henholdsvis 43 og 36 prosent av nye investeringer i 2008 og 2009.

Departementet opplyste at Norfund i 2008 solgte sin eierandel i Aureos Capital, og at deltakelsen er begrenset til én aksje. Når det gjelder Riksrevisjonens funn om at Aureos-fondene i liten grad har klart å tiltrekke seg privat kapital, har Norfund rapportert til departementet at finanskrisen har medført at dette fortsatt har gått langt tregere enn planlagt.

Departementet opplyste at regnskapsrapporteringen fra og med 2007 er endret i tråd med anbefalingen i Riksrevisjonens undersøkelse. Videre er rapporteringsgrunnlaget for investeringene endret, og ordningen med valutasikring ble avvirket med virkning fra 2008.

Departementet ga i brevet uttrykk for at ansvaret for å sikre god risikostyring og intern kontroll i dag er plassert tydelig i Norfunds ledelse.

Norfunds strategi for 2010–2013 legger vekt på å styrke fondets risikostyring ytterligere, blant annet på grunn av at fondets sterkere konsentrasjon om Afrika og MUL-land medfører økt risiko ettersom dette er særlige vanskelige markeder å operere i.

Det er etablert en rutine om at Norfund umiddelbart informerer departementet dersom det skjer alvorlige hendelser i selskaper som fondet har investert i.

Departementet informerte videre om at et forslag til endring av Norfundloven er sendt på høring.

1.2.14.2 RIKSREVISJONENS VURDERINGER

Riksrevisjonen merker seg at målet om at Norfund skulle ha minst én tredel av sine samlede investeringer i de minst utviklede landene, ble fjernet av Stortinget da det ble fastsatt nye målformuleringer i St.prp. nr. 1 (2007–2008). Det framgår imidlertid av

denne budsjettproposisjonen og senere års budsjettproposisjoner at målet om at Norfund skal arbeide særskilt med å styrke selskapets evne til å investere i de fattigste, minst utviklede landene (MUL-land) og i Afrika sør for Sahara, har blitt stående. Riksrevisjonen ser derfor positivt på at 43 og 36 prosent av nye investeringer i henholdsvis 2008 og 2009 var i land som er definert som MUL-land.

Riksrevisjonen har videre merket seg at Norfund i 2008 solgte sin eierandel i Aureos Capital, og at Norfunds nye investeringsavtaler med Aureos, i Aureos Africa Fund, er i samsvar med Stortingets geografiske prioriteringer for 2008.

Utenriksdepartementet opplyser at Norfunds regnskap nå gir bedre informasjon om hovedvirke-midler og resultater, at rapporteringsgrunnlaget er endret, og at ordningen med valutasikring ble avvirket med virkning fra 2008. Videre er Norfunds måle-system med indikatorer for utviklingseffekter av fondets investeringer videreutviklet. Riksrevisjonen har merket seg disse tiltakene, og vil gjennom den årlige selskapskontrollen følge utviklingen over tid.

Riksrevisjonen har også merket seg at det arbeides med forslag til endring av Norfundloven, der det legges opp til en klarere struktur for departementets styring av fondet. Riksrevisjonen ser positivt på dette.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.2.15. Riksrevisjonens undersøkelse av mål-oppnåelse og effektivitet ved fylkesmannsembetene – Dokument nr. 3:14 (2006–2007)

Dokument nr. 3:14 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av mål-oppnåelse og effektivitet ved fylkesmannsembetene ble sendt Stortinget 28. september 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen leverte sin innstilling 13. november 2007, jf. Innst. S. nr. 33 (2007–2008), og Stortinget behandlet saken 3. desember 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen uttalte i innstillingen at Fornyings- og administrasjonsdepartementet hadde et særlig ansvar for å ha oversikt over og koordinere de fagdepartementene som pålegger fylkesmannsembetene oppgaver. Komiteen viste i denne sammenhengen til kontroll- og konstitusjonskomiteens merknader i Innst. S. nr. 156 (2006–2007), hvor det ble presisert at den til enhver tid sittende statsråd i Fornyings- og administrasjonsdepartementet måtte være seg bevisst sitt særlige ansvar som pådriver for og koordinator overfor sektordepartementene i forvaltningspolitiske saker. Komiteen anså denne rollen som vel så viktig i spørsmålet om koordinering av de oppgaver som pålegges fylkesmannsembetene, og forutsatte at Fornyings- og admi-

nistrasjonsdepartementet prioriterer sine samordningsoppgaver høyt.

Komiteen understreket betydningen av en realistisk budsjettering og forutsatte at Fornyings- og administrasjonsdepartementet gikk gjennom Riksrevisjonens merknader. Selv om det er fagdepartementene som pålegger embetene oppgaver, har Fornyings- og administrasjonsdepartementet ansvar for at det er samsvar mellom de oppgavene embetene får tildelt, og de ressursene som stilles til embetenes disposisjon.

Komiteen merket seg at det kunne se ut som arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap var nedprioritert. Fylkesmennene spiller en viktig rolle som sektormyndighet for flere departementer, som rettssikkerhets- og tilsynsinstans og har en avgjørende samordningsfunksjon mellom ulike deler av offentlig virksomhet. Komiteen understreket betydningen av at det er samsvar mellom disse viktige oppgavene og de ressursene som stilles til fylkesmannsembetenes disposisjon.

1.2.15.1 FORNYINGS-, ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENTETS OPPFØLGING

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet redegjorde i brev til Riksrevisjonen av 11. juni 2010 for hvilke tiltak som er satt i gang for å utbedre de påviste svakhetene. Departementet påpekte at styringsmodellen for fylkesmannsembetene bygger på at ansvaret for Fylkesmannens virksomhet og de avgjørelsene som treffes, ligger under den statsråd som er konstitusjonelt ansvarlig for det aktuelle fagområdet, mens Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet er administrativt overordnet fylkesmannsembetene.

Departementet viste til at tiltak for å utvikle og etablere en felles mal for tildelingsbrev og elektroniske embetsoppdrag etter en strukturert mal har bidratt til mer enhetlig styring enn tidligere.

Departementet opplyste at forholdet mellom oppgaver og ressurser til de ulike fagområdene drøftes i Departementenes fylkesmannsutvalg (DFU) og det årlige møtet på departementsrådsnivå. Departementet påpeker at det likevel fortsatt er det ansvarlige fagdepartement som må vurdere situasjonen på sitt fagområde på bakgrunn av deres særlige sektorkompetanse og kunnskap om oppdragets vesentlighet, egenart og risiko. Prioriteringer på spesifikke fagområder må også gjøres av hvert enkelt departement. Det samme gjelder for vurderinger av hvorvidt embetene i rimelig grad har prioritert og utført oppgavene på fagområdet på en tilfredsstillende måte.

Når det gjelder spørsmålet om en vurdering av fylkesmannsembetenes mål-oppnåelse på beredskapsområdet, har Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet bedt Justis- og politidepartemen-

tet om å uttale seg. Justis- og politidepartementet opplyste at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gir uttrykk for at fylkesmennene har styrket sitt arbeid innen samfunnssikkerhet og beredskap de senere årene, blant annet knyttet til krisehåndteringsevne/-organisasjon. Alle embeter har nå gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser for sitt fylke.

1.2.15.2 RIKSREVISJONENS VURDERINGER

Riksrevisjonen merker seg at departementet viser til at styringsmodellen for fylkesmannsembetene bygger på at ansvaret hviler på den statsråden som er konstitusjonelt ansvarlig for det aktuelle fagområdet. Riksrevisjonen vil understreke at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets overordnede ansvar som etatsstyrer innebærer å se til at det er nødvendig samsvar mellom embetenes oppgaver og ressurser.

Riksrevisjonen har merket seg at det gjennom felles tildelingsbrev og elektronisk embetsoppdrag etter en strukturert mal har blitt en mer enhetlig styring enn tidligere, og registrerer at departementet mener at embetene generelt har tilfredsstillende rutiner for styringsinformasjon og beslutningsgrunnlag for å følge opp egne aktiviteter og resultater.

Etter Riksrevisjonens vurdering er det grunn til å anta at samordningen og styringen av fylkesmannsembetene har blitt bedre.

Riksrevisjonen har også merket seg at retningslinjene for finansieringsordningen skal sikre at det er balanse og samsvar mellom oppgaver og ressurser som legges til fylkesmannsembetene. I tillegg legger departementets arbeid med styringssystemene til rette for økt informasjon om forholdet mellom oppgaver og ressurser. Riksrevisjonen ser at grunnlaget for oppgave- og ressursstyring i fylkesmannsembetene har blitt mer helhetlig, og ser dette som et godt utgangspunkt for departementets videre arbeid på området.

Riksrevisjonen ser at departementet i samarbeid med Justis- og politidepartementet har sørget for at samfunnssikkerhet og beredskap i fylkesmannsembetene i større grad er prioritert. Departementet har gjennom tildelingsbrev satt krav om at fylkesmannsembetene skal utføre risiko- og sårbarhetsanalyser. Alle embeter har nå gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser for sitt fylke, og avviket er dermed lukket.

Riksrevisjonen har avsluttet saken.

1.3 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jette F. Christensen, Martin Kolberg og Marit Nybakk, fra Fremskrittspartiet, lederen Anders Anundsen, Ulf Erik Knudsen og Øyvind Vaks-

dal, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland, fra Senterpartiet, Ola Borten Moe, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til oppfølgingen av 18 tidligere forvaltningsrevisjoner og registrerer at Riksrevisjonen har avsluttet 15 av sakene, mens tre følges videre. Komiteen har merket seg at Dokument 3:9 (2009–2010) Riksrevisjonens undersøkelse om strålingssikkerhet og beskyttelse av miljøet mot forurensning fra radioaktive kilder i Nordvest-Russland var et resultat av en parallellrevisjon med den russiske riksrevisjonen, og at samarbeidet videreføres. Komiteen har videre merket seg at samarbeidet om fiskeriforvaltningen i Barentshavet og Norskehavet skal sluttrapporteres til Stortinget i 2011.

Komiteen har merket seg at det i de 15 sakene som Riksrevisjonen har avsluttet, også er bebudet nye undersøkelser. Dette gjelder for en bærekraftig reindrift i Finnmark hvor Riksrevisjonen mener det ikke er grunnlag for å hevde at det er etablert nødvendige rammebetingelser, og det gjelder de omfattende organisatoriske endringene og nye tiltak i Arbeids- og velferdsetatens oppfølgings- og tiltaksarbeid for prioriterte arbeidssøkergrupper.

Videre har komiteen merket seg at Riksrevisjonen i flere tilfeller vil vurdere nye undersøkelser på bakgrunn av de årlige risikovurderingene, blant annet Nærings- og handelsdepartementets arbeid med regelverksforenkling og reduksjon av skjembelastning for næringslivet.

Komiteen har merket seg at tre saker vil bli fulgt opp i den løpende revisjonen; saksbehandlingstiden i gjeldsordningssaker, utviklingen av fastsettelse av særavgifter i toll- og avgiftsetaten og utviklingen av skatteoppkrevernes innkreving og stedlige arbeidsgiverkontroll.

1.4 Riksrevisjonens undersøkelse av Arbeids- og velferdsetatens forvaltning av bilstønsordningen – Dokument nr. 3:6 (2006–2007)

1.4.1 Innledning

Formålet med Riksrevisjonens undersøkelse var å belyse om Arbeids- og velferdsetaten forvaltet bilstønsordningen på en effektiv, målrettet og kvalitetsmessig tilfredsstillende måte. Formålet var videre å se på årsaker til eventuelle mangler i denne forvaltningen, og vurdere om det hadde vært en tilstrekkelig oppfølging fra departement og direktorat.

Dokument nr. 3:6 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av Arbeids- og velferdsetatens forvaltning av bilstønsordningen ble oversendt Stortinget 20. mars 2007. Innstillingen fra kontroll- og konstitusjonskomiteen ble avgitt 22. mai 2007, jf. Innst. S. nr.

213 (2006–2007). Stortinget behandlet innstillingen 31. mai 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen sa seg ved behandlingen av Dokument nr. 3:6 (2006–2007) enig med Riksrevisjonen i at det var behov for å se på årsakene til at det gikk lang tid fra vedtak til bilen ble levert til brukeren, og at tiltak for å få ned leveringstiden måtte vurderes. Komiteen pekte også på at for den enkelte er det leveringstidspunktet og ikke vedtakstidspunktet som er av størst betydning. Komiteen forutsatte derfor at departementet inkluderte leveringstidspunktet i normtidskravet.

I innstillingen ble det videre vist til at det ble avdekket alvorlig svikt i den forutsatte oppfølgingen av brukerne etter at bilen var levert. Bare én av seks intervjuede hjelpemiddelsentraler fulgte opp den gjeldende rutinen.

Videre understreket komiteen at prinsippet om lik behandling skal følges, og forutsatte at departementet sørget for rutiner som sikrer at alle søkere får lik behandling uavhengig av hvor i landet de bor.

Komiteen merket seg videre at departementet ville be Arbeids- og velferdsdirektoratet om å utarbeide en handlingsplan for å følge opp de forholdene som Riksrevisjonen hadde avdekket.

Komiteen var kjent med at organiseringen av bilområdet skulle vurderes, og forutsatte at de funksjonshemmedes organisasjoner ble tatt med i en reell medvirkningsprosess i dette arbeidet.

1.4.2 Arbeidsdepartementets oppfølging

Arbeidsdepartementet redegjorde i brev til Riksrevisjonen av 29. april 2010 for hvilke endringer og tiltak som var iverksatt, med særlig vekt på leveringstid, likebehandling, styringsinformasjon og brukermedvirkningen i forbindelse med vurdering av ny organisering. Departementet opplyste at det i tildelingsbrevet for 2008 til Arbeids- og velferdsdirektoratet presiserte at direktoratet skulle følge opp alle merknadene fra Riksrevisjonen som framgikk av Dokument nr. 3:6 (2006–2007). Departementet understreket at direktoratet særlig skulle iverksette tiltak med sikte på lik skjønnsutøvelse på tvers av fylkene, blant annet lik praktisering av inntektsprøving. Direktoratet skulle også vurdere tiltak som sikret kortest mulig ventetid på bil og god oppfølging av brukerne. Statistikk og styringsgrunnlag skulle også forbedres i tråd med Riksrevisjonens merknader.

Ny organisering av bilstønadsområdet

Arbeids- og velferdsdirektoratet mener at den største utfordringen på bilområdet var den daværende organiseringen, med den fylkesvise behandlingen på henholdsvis bilkontor og hjelpemiddelsentral. Arbeids- og velferdsdirektoratet nedsatte en arbeidsgruppe for å vurdere den framtidige organiseringen

på bilområdet. Flertallet i arbeidsgruppen anbefalte at saksbehandlingen i bilsaker ble samlet i fem eller færre regionale enheter, og at vedtaksfunksjonen og formidlingstjenesten ble samlokalisert.

Vedtak og formidling på bilområdet er samlet til fem bilsentre som ble formelt opprettet 1. juni 2009. Formålet med omorganiseringen har vært å skape et bedre tilbud til brukerne, gjennom redusert saksbehandlingstid og mer likebehandling. Med bilsentrene er vedtaksfunksjonen og formidlingsoppgavene samlet i én styringslinje, spesialenhetslinjen, blant annet for å bedre oppfølging og utvikling av området totalt sett.

Departementet understreker at omorganiseringen vil være et langsiktig arbeid, og at det fortsatt er utfordringer knyttet til det å løse revisjonsmerknadene. Effekten av de tiltakene som er satt i verk, vil komme gradvis og vise seg som økt kvalitet i saksbehandlingen, reduserte saksbehandlingstider og likebehandling.

For å undersøke om den nye organiseringen har ført til de ønskede effektene på dette området er det planlagt en kvalitetsundersøkelse som blant annet skal legge vekt på de områdene som viste mangler i Riksrevisjonens rapport. Direktoratet ønsker imidlertid å la den nye organiseringen få etablere seg før en slik undersøkelse gjennomføres. Det tas derfor sikte på å gjennomføre undersøkelsen i begynnelsen av 2011. Departementet vil følge dette opp i styringsdialogen med direktoratet.

Leveringstid

Direktoratet opplyste at saksbehandlingstiden for både gruppe 1- og gruppe 2-biler nå er noe kortere enn i 2007. Vedtaksbehandlingen ble sentralisert gjennom siste halvår i 2009, og det forventes en likere saksbehandlingstid mellom fylkene i tiden framover. Ifølge departementet vil etaten heller ikke i framtiden kunne unngå lang ventetid i komplekse saker.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidet et nytt søknadsskjema. Det forventes at flere saker nå vil være klare til behandling idet de kommer inn, og at merarbeid med å hente inn tilleggsdokumentasjon reduseres.

Saksbehandlingstidene viser ifølge departementet at de fleste gruppe 2-sakene er ferdigbehandlet godt innenfor normkravet på sju måneder. Enkelte saker er spesielt omfattende og vil ifølge departementet ta lang tid uansett hvilke tiltak som settes i verk.

Direktoratet mener at den nye organiseringen av bilområdet vil føre til kortere leveringstid for bil/utbetaling av tilskudd til bil totalt sett, ved at det er større samlet kompetanse både i vedtaksenheten og på formidlingsstedet.

Departementet opplyste at det er inngått nye avtaler for biler og for bilombygging. I de nye anbudskonkurransene er leveringstid lagt inn som et tildelingskriterium. Ombyggingene er i større grad blitt ansvarliggjort i de nye avtalene, blant annet ved krav til byggetid. Avtalene med leverandører og ombygere kan bli enda bedre. I de nye avtalene som skal tre i kraft 1. januar 2011, vil det bli lagt inn krav om leveringstid og sanksjonsmuligheter knyttet til dette.

Statistikk

Det har vært problemer med statistikken på bilområdet, og arbeidet med å forbedre dette pågår. Et nytt informasjonsuttakssystem er under implementering, og dette vil ifølge departementet forenkle uttaket av nødvendig informasjon fra blant annet saksbehandlingssystemet Infotrygd.

For å unngå unøyaktig statistikk har det blitt ryddet opp i det gamle kodeverket, samtidig som nye koder har blitt lagt inn. Dette vil ifølge departementet redusere sannsynligheten for feilregistrering.

Det er ennå ikke mulig å hente ut statistikk om leveringstid for gruppe 2-biler. Direktoratet har fra 2010 iverksatt manuell registrering for å ha oversikt over den totale saksbehandlingstiden fram til de sentrale uttakssystemene er operative. I etterkant av Riksrevisjonens rapport ble normtiden justert fra fire til tre måneder på gruppe 1-biler og fra åtte til sju måneder på gruppe 2-biler. Når alle bilsentrene er komplette med både vedtaks- og formidlingsfunksjon, vil man se på om normtiden kan reduseres ytterligere.

Likebehandling

Reduksjonen i antall vedtaksenheter gir ifølge departementet et større og mer robust fagmiljø, noe som kan bidra til en mer ensartet praksis. I tillegg har vedtaksenheter ved de ulike bilsentrene et nettverk seg imellom der de kan drøfte og avklare faglige problemstillinger. Dersom nettverket ikke kan avklare problemstillingen, går forespørselen videre til klageinstansen og eventuelt til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Klagebehandlingen og veiledningsfunksjonen på bilområdet ble samlet i én region fra 2008. Klageinstansen har utviklet verktøy for å avdekke avvik i skjønnsutøvelsen og forskjeller blant de ulike enhetene. Funnene her danner grunnlag for tertialvise rapporter til Nav Hjelpemidler og tilrettelegging, i tillegg til de konkrete tilbakemeldingene i enkeltsaker.

Det er utarbeidet en kompetanseplan som skal sikre grunnkompetanse blant nyansatte og legge til

rette for enhetlig fortolkning av lovverk og lik skjønnsutøvelse.

Reduseringen av antall vedtaksenheter har ifølge departementet gjort det lettere for direktoratet å følge opp kvaliteten i saksbehandlingen.

Brukermedvirkning

Arbeids- og velferdsdirektoratet mener at brukerne er representert på de arenaene der det er viktig at deres uttalelser kommer fram for å få et best mulig resultat av omorganiseringen av fagområdet.

1.4.3 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen registrerer at det er planlagt og delvis gjennomført en rekke tiltak på bilstønadssområdet, blant annet når det gjelder organisering, kompetanse og avtaler med billeverandører og -ombygere.

Riksrevisjonen har merket seg at bilstønadssområdet er under en større omorganisering, der vedtak og formidling skal samles i fem bilsentre. Riksrevisjonen tar departementets understreking av at omorganiseringen vil være et langsiktig arbeid, og at det fortsatt er utfordringer knyttet til å løse revisjonsmerkene, til etterretning.

Riksrevisjonen mener at det er avgjørende at tiltakene fører til kortere saksbehandlingstid, bedre kvalitet i saksbehandlingen og økt likebehandling. Riksrevisjonen ser positivt på at det i begynnelsen av 2011 vil bli gjennomført en kvalitetsundersøkelse som blant annet vil omhandle de manglene som kom fram i Riksrevisjonens undersøkelse. Resultatet av denne undersøkelsen vil være av interesse for Riksrevisjonens videre oppfølging.

Riksrevisjonen vil følge saken videre.

1.4.4 Komiteens merknader

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen registrerer at det er planlagt og delvis gjennomført en rekke tiltak på bilstønadssområdet. Omorganiseringen som fører til at vedtak og formidling skal samles i fem bilsentre, er etter komiteens vurdering fornuftig hvis det fører til kortere saksbehandlingstid, bedre kvalitet i saksbehandlingen og økt likebehandling. Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen tar til etterretning at dette er et langsiktig arbeid.

Komiteen har videre merket seg at Riksrevisjonen ser positivt på at det i begynnelsen av 2011 vil bli gjennomført en kvalitetsundersøkelse som blant annet vil omhandle de manglene som kom frem i Riksrevisjonens undersøkelse. Komiteen sier seg tilfreds med at Riksrevisjonen på denne bakgrunn vil følge saken videre.

1.5 Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge – Dokument nr. 3:11 (2006–2007)

1.5.1 Innledning

Målet med undersøkelsen var å belyse i hvilken grad Miljøverndepartementet ivaretok sitt nasjonale ansvar for en bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering etter plan- og bygningsloven. Det ble undersøkt i hvilken grad arealstatus og arealutvikling i Norge var i tråd med målet om bærekraftig arealdisponering. Videre ble det undersøkt i hvilken grad det kommunale plansystemet ble brukt slik at målene kunne nås, og i hvilken grad Miljøverndepartementet ivaretok sitt styrings- og samordningsansvar på området.

Dokument nr. 3:11 (2006–2007) Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering ble sendt Stortinget 3. juli 2007. Kontroll- og konstitusjonskomiteen avga Innst. S. nr. 35 (2007–2008) 20. november 2007, og Stortinget behandlet innstillingen 3. desember 2007.

Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité understreker i Innst. S. nr. 35 (2007–2008) at ansvaret for å iverksette den nasjonale miljøpolitikken slik at målet om en bærekraftig utvikling blir nådd, ligger hos Miljøverndepartementet. Flertallet (komiteens medlemmer unntatt Fremskrittspartiets medlemmer) viste til at Miljøverndepartementet har det overordnede ansvaret for å ivareta statens totale ansvar for å sikre at statlige disponeringer ikke er i strid med nasjonale miljømål.

Komiteens flertall (komiteens medlemmer unntatt Fremskrittspartiets medlemmer) merket seg videre at arealforvaltningen hadde ført til en nedbygging av områder som skal ivaretas: strandsonen, vassdragsbeltet, snaufjell og områder i skoggrensen, samt store sammenhengende naturområder og kulturlandskapet. Flertallet var bekymret for at de verdiene og prinsippene som Stortinget legger vekt på i arealforvaltningen, ikke ble ivaretatt. Flertallet registrerte også at det var indikasjoner på at sentrale prinsipper for en bærekraftig by- og tettstedsutvikling ikke i tilstrekkelig grad lå til grunn ved utbygging.

Flertallet forutsatte i tillegg at arbeidet med å etablere rutiner for systematisk behandling av den informasjonen som samles inn, til enhver tid ble gitt høy prioritet.

Flertallet konstaterte at en del kommuner ikke utarbeidet overordnede planer, og at overordnede planer var i strid med nasjonale mål.

Et annet flertall (komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti) mente det var usikkert om fylkesmennene hadde kapasitet til å følge opp dispensasjonssaker, og forventet at en slik kapasitet ble skaffet til veie.

Dette flertallet viste videre til at nasjonale føringer for bruken av plansystemet var uklare som følge av for lite oppdatering og konkretisering av eksisterende retningslinjer og veiledende materiell. Dette flertallet forventet at Miljøverndepartementet fulgte opp dette.

1.5.2 Miljøverndepartementets oppfølging

Miljøverndepartementet redegjorde i brev til Riksrevisjonen av 15. juni 2010 for hvilke endringer og tiltak som var iverksatt. Riksrevisjonen ba om supplerende informasjon i brev av 27. juli 2010, og Miljøverndepartementet avga svar i brev av 18. august 2010.

Generelt

Departementet legger til grunn at siden Riksrevisjonens undersøkelse ble gjennomført, har ny plan- og bygningslov og ny naturmangfoldlov gitt et helt nytt og langt sterkere formelt grunnlag for en langsiktig og bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering. Begge lovene trådte i kraft 1. juli 2009. Alle planer som på en eller annen måte berører naturmangfold, skal oppfylle naturmangfoldlovens bestemmelser om bærekraftig bruk. «Føre var»-prinsippet er lovfestet i ny naturmangfoldlov, og tiltak som har store negative konsekvenser for naturmangfold, kan nektes gjennomført.

Departementet viser til at kommunenes og fylkeskommunenes oppgaver og myndighet i hovedsak er videreført i den nye plan- og bygningsloven. Det samme gjelder Fylkesmannens oppgaver og myndighet. Ifølge den nye loven skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regioner og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling. Departementet viser til at dette vil bli utarbeidet innen 1. juli 2011, og at Riksrevisjonens merknader vil bli lagt til grunn i arbeidet med de nasjonale forventningene.

Departementet viser videre til at ny lov gir nye planverktøy som regionale planbestemmelser, regionale og kommunale planstrategier, integrering av konsekvensutredninger i planbestemmelsene, langvarige bindinger av kommuneplanens arealdel, krav om kommunale planregistre, ny bestemmelse om oppgaver og hensyn i planleggingen, hensynssoner, samfunnssikkerhets- og risiko- og sårbarhetsanalyse, og tydeligere dispensasjonsregler.

Arealstatus og arealutvikling

Departementet opplyser at 213 kvadratkilometer villmarkspreget natur, det vil si områder mer enn 5 km fra tyngre tekniske inngrep, har gått tapt i perioden 2003–2008. Dette er en reduksjon i tapet på ca. 10 prosent i forhold til forrige periode. Store sam-

menhengende naturområder uten inngrep, definert som 1 km fra tekniske inngrep, forsvinner derimot raskere enn før. Økningen var på mer enn 30 prosent i perioden 2003–2008 sammenlignet med årene fra 1998 til 2003. Departementet legger til grunn at dette viser at utfordringen med å ta vare på inngrepsfri natur ikke er løst.

Departementet påpeker videre at hyttebygging utgjør en vesentlig del av presset på snaufjellet. Departementet opplyser at det var ca. 32 400 fritidsboliger i snaufjellet i 2007, og at dette antallet økte med ca. 2000 fra 2003. Departementet vurderer fortsatt presset på utbygging i snaufjellet som stort.

Departementet viser videre til at det i 2008 ble gitt 812 dispensasjoner for nye bygninger i 100-metersbeltet langs sjøen, mot 767 i 2007. I 2009 ble det gitt 900 dispensasjoner for nye bygninger i 100-metersbeltet. Departementet mener det er bekymringsfullt at denne byggevirksomheten har økt, siden det i utgangspunktet er et byggeforbud i 100-metersbeltet langs sjøen.

Departementet opplyser at det legges opp til at kommunene skal rapportere om forekomster av utvalgte naturtyper gjennom KOSTRA-systemet. Miljøverndepartementet vil videre vurdere å opprette et miljøvedtaksregister som blant annet kan fungere som pekepinn på den totale situasjonen for naturtyper ved å måle utviklingen i antall inngrep over år.

Departementet har ikke utviklet egen statistikk for å overvåke arealbruken inntil verneområder, men viser til at det er et generelt utbyggingspress inn mot flere verneområder.

Innenfor KOSTRA rapporteres det også nøkkeltall for omfanget av sikrede friluftsområder. Det er knyttet usikkerhet til disse tallene.

Departementet viser videre til at arealutvikling innen kulturminneområdet framgår av KOSTRA, men at det er en utfordring at kommunene ikke har noen samlet oversikt over verneverdige kulturminner, og at rapporteringen dermed kan være mangelfull. Miljøverndepartementet vil arbeide for å bedre dette.

Bruk av plansystemet

Departementet legger til grunn at oversikten over tidspunkt for når fylker og kommuner sist har revidert sine planer, er en indikator på om kommunenes planer er oppdatert i forhold til nasjonal politikk. Over 60 prosent av landets kommuner har vedtatt kommuneplanens arealdel i løpet av de to siste kommunestyreperiodene siden 2004. 98,4 prosent av landets kommuner har godkjent arealdel til kommuneplanen. Dette viser at de fleste kommuner har en aktiv kommuneplanlegging, ifølge departementet.

Departementet opplyser videre at de siste årene har kravet til planlegging og utredning blitt skjerpet.

På sikt vil departementet vurdere hvordan nye verktøy som Naturindeks for Norge og INON-databasen kan virke sammen. Departementet viser til at første versjon av Naturindeksen skal ferdigstilles i 2010. Miljøvernministeren har for øvrig varslet Stortinget om at han på en egnet måte vil komme tilbake til Stortinget med en sak om inngrepsfrie naturområder.

Miljøverndepartementet vil vurdere om det er behov for å ta i bruk sterkere virkemidler for statlig styring av kommunenes planlegging på snaufjellet. I ny plan- og bygningslov er det gitt flere muligheter for slik styring.

Departementet opplyser at i den nye plan- og bygningsloven er reglene om strandsonen og dispensasjon strammet inn, men det er for tidlig å si noe om de langsiktige virkningene av disse lovendringene.

Målet, ifølge departementet, er å unngå dispensasjoner i størst mulig grad, og at eventuell bygging i strandsonen skjer i samsvar med kommunale planer. I forbindelse med iverksetting av plan- og bygningsloven sendte departementet på høring et forslag til statlige planretningslinjer (tidligere rikspolitiske retningslinjer) for en differensiert strandsoneforvaltning, der det tas hensyn til at forholdene langs kysten varierer. Det arbeides nå videre med forslaget på grunnlag av høringen.

Når det gjelder strandsonen til vann og vassdrag, opplyser departementet at det er behov for en skjerpet politikk og et bedre plangrunnlag for å sikre strandsonen for allmennhetens bruk. Her vises det også til at rammedirektivet for vann forplikter Norge til å utarbeide regionale planer for hele landet, som er inndelt i 11 vannregioner. Planene skal sikre en helhetlig og økosystembasert forvaltning av alle vannforekomster.

Nye grep i naturmangfoldloven er blant annet regler om prioriterte arter og utvalgte naturtyper og alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk av natur.

I 2007 satte Miljøverndepartementet i gang et femårig program der målet er at fylkeskommunene innen 2012 skal ha vedtatt regionale planer etter plan- og bygningsloven for en helhetlig forvaltning av fjellområder som er spesielt viktige for villreinens framtid i Norge.

Departementet viser til at alle større byregioner for tiden utarbeider samordnede areal- og transportplaner med sikte på å fremme mer miljøvennlig transport.

Departementet viser videre til at de startet programmet «Framtidens byer» i 2008. Hovedmålet er å redusere de samlede klimagassutslippene fra veitransport, stasjonær energibruk og forbruk og avfall i de største byområdene. Programmet ventes å pågå til 2014, og departementet viser til at dette er det viktig-

ste tiltaket som departementet for tiden har for å utvikle bærekraftige byer.

Departementet viser til at planer som ikke er akseptable ut fra nasjonale føringer, i prinsippet skal stoppes av innsigelse eventuelt klage fra regionale myndigheter. «Føre var»-prinsippet innebærer at manglende kunnskapsgrunnlag også kan gi grunnlag for innsigelse. Miljøverndepartementet har formidlet dette til blant annet Fylkesmannen.

Miljøverndepartementet får ca. 2 prosent av alle plansaker til endelig avgjørelse på grunn av innsigelser som ikke er løst gjennom den ordinære planprosessen eller mekling. Dette utgjør ca. 50 saker i året. Departementet understreker at det skjer en betydelig politikkformidling i innsigelsessakene som avgjøres av Miljøverndepartementet. Tilsvarende gjelder også for innkalte saker, avgjørelser i samtykkesaker og andre klagesaker. Departementet peker på at det viktigste likevel er det arbeidet som utføres lokalt og regionalt i arealplanleggingen, og at fylkeskommunen, Fylkesmannen og andre regionale instanser har ressurser til tidlig i planprosessen å formidle hvilke nasjonale og regionale hensyn som skal ivaretas i planene.

Miljøverndepartementet og Landbruks- og matdepartementet har i stor grad støttet innsigelser ut fra jordressurshensyn i denne regjeringsperioden, opplyser departementet. Departementet opplyser også at det har avgjort flere innsigelsessaker der ulike typer utbygging har vært i konflikt med villreininteressene. I disse sakene har villreinens leveområder blitt tillagt avgjørende vekt, og innsigelsene har for en stor del blitt tatt til følge.

Styring

Departementet opplyser at en arbeidsgruppe høsten 2009 vurderte hvordan man kan få til en hensiktsmessig arbeidsdeling mellom Miljøverndepartementet, Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet med hensyn til plan- og miljøfaglig styring og veiledning av Fylkesmannens planarbeid. Miljøverndepartementet har både funksjon som departement og direktorat på planområdet, og hensikten med dette arbeidet har vært å få en klarere arbeidsdeling mellom Miljøverndepartementet, Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet. Departementet kommer framover til å ha en tettere dialog med de to direktoratene om arbeidsoppgaver ved utarbeidelsen av tildelingsbrevene.

Departementet viser også til at det skjer en samordning med andre departementer i veiledningsarbeidet.

Departementet legger også vekt på at kommunene har et hovedansvar for arealplanlegging i Norge, og en forutsetning for å oppnå lovens mål om

bærekraftig utvikling er at kommunene har nødvendig kompetanse og ressurser til å drive en aktiv planlegging og miljøforvaltning. Etter departementets vurdering er det i dag mange kommuner som mangler eller har for liten plan- og miljøkompetanse. Det er derfor nødvendig med et økt fokus på denne kompetanseutfordringen framover, både i kommunene, fylkeskommunene og hos fylkesmennene. Departementet opplyser at gjennom programmet Livskraftige kommuner (2006–2010) samarbeider Miljøverndepartementet med KS om å styrke hensynet til miljø og bærekraft i kommunal planlegging.

1.5.3 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen merker seg at Miljøverndepartementet legger til grunn at utbyggingen i by- og tettsteder i hovedsak er i tråd med målet om miljøvennlig utvikling. Riksrevisjonen konstaterer imidlertid at det på flere vesentlige områder innen arealforvaltningen fremdeles ikke kan dokumenteres måloppnåelse i tilstrekkelig grad, for eksempel når det gjelder bygging i strandsonen, bygging av fritidsboliger i fjellet og forvaltning av villmarksområder.

Riksrevisjonen har videre merket seg at Miljøverndepartementet legger til grunn at den nye plan- og bygningsloven gir bedre muligheter til å realisere en bærekraftig arealdisponering, og at departementet i den forbindelse har iverksatt en rekke tiltak for å følge opp at plansystemet blir brukt i henhold til ny plan- og bygningslov. Den nye loven og naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009, og det er derfor ennå for tidlig å vurdere om tiltakene har hatt ønsket effekt.

Riksrevisjonen vil følge saken videre.

1.5.4 Komiteens merknader

Komiteen vil bemerke at et flertall i komiteen ved behandling av Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge, jf. Dokument nr. 3:11 (2006–2007) og Innst. S. nr. 35 (2007–2008), ga uttrykk for bekymring for at de verdiene og prinsippene som Stortinget legger vekt på i arealforvaltningen, ikke ble ivaretatt. I samme innstilling merket flertallet seg at arealforvaltningen hadde ført til nedbygging av områder som skulle ivaretas, så som strandsonen, vassdragsbeltet, snaufjell osv.

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen konstaterer at det fremdeles ikke i tilstrekkelig grad kan dokumenteres måloppnåelse på flere vesentlige områder innen arealforvaltningen.

Komiteen har videre merket seg at Riksrevisjonen mener at departementet har iverksatt en rekke tiltak for å følge opp at plansystemet blir brukt i henhold til ny plan- og bygningslov. Denne loven samt naturmangfoldloven trådte i kraft 1. juli 2009, og det

er derfor for tidlig å vurdere om tiltakene har hatt ønsket effekt. Komiteen imøteser mer informasjon om utviklingen og er tilfreds med at Riksrevisjonen vil følge saken videre.

1.6 Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av kontantstøtteordningen – Dokument nr. 3:12 (2006–2007)

1.6.1 Innledning

Formålet med Riksrevisjonens undersøkelse var å belyse om det ble gjennomført tilfredsstillende kontroll ved innvilging og utbetalingen av kontantstøtte. Formålet var også å undersøke om kontantstøtteordningen ble forvaltet på en tilfredsstillende måte.

Riksrevisjonens undersøkelse av forvaltningen av kontantstøtteordningen ble oversendt Stortinget 3. juli 2007. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen ble avgitt 13. november 2007, jf. Innst. S. nr. 34 (2006–2007), og saken ble behandlet i Stortinget 3. desember 2007.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen merket seg ved behandlingen av Dokument nr. 3:12 (2006–2007) at Riksrevisjonen påpekte at registreringsarbeidet av barnehagebarn i kontantstøttealder bare i liten grad ble prioritert i kommunene, og at dette begrenset de lokale Nav-kontorenes mulighet til å foreta korrekte utbetalinger og til å kontrollere at mottakerne faktisk fylte vilkårene for kontantstøtte. Komiteen merket seg videre at departementet ville iverksette nødvendige tiltak for å bedre styring, oppfølging og kontroll med kontantstøtteordningen.

Når det gjaldt eksport av kontantstøtte, stilte komiteen seg undrende til at det ikke var utarbeidet felles rutiner for Nav-kontorene, og at det ikke var stilt klare krav til skoling og opplæring av personalet. Komiteen merket seg at over halvparten av de kontrollerte sakene ikke inneholdt tilstrekkelig dokumentasjon, og at regelverket ikke ble fulgt i et flertall av sakene. Komiteen fant det kritikkverdig at departementet ikke hadde prioritert arbeidet med å etablere rutiner som gjorde det mulig å kontrollere de sakene der kontantstøtten ble eksportert til utlandet, og komiteen forutsatte at dette arbeidet ble forsert.

Komiteen merket seg at forvaltningen av kontantstøtteordningen var viet liten oppmerksomhet i departement og direktorat. Komiteen forutsatte at departementet umiddelbart satte i verk tiltak for å minimere antall feilutbetalinger, og sørget for at rutiner for tilbakebetaling ble fulgt opp ved alle lokale Nav-kontorer. Komiteen understreket betydningen av å etablere effektive kontrollsystemer knyttet til velferdsordningene.

1.6.2 Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets oppfølging

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet redegjorde i brev til Riksrevisjonen av 30. april 2010 for relevante tiltak som var iverksatt i forbindelse med oppfølgingen av de forholdene som ble tatt opp i undersøkelsen og ved Stortingets behandling av dokumentet.

Departementet opplyste at forvaltningen av kontantstøtten er tatt opp i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet på ulike måter. Departementet ba i brev av 25. april 2007 direktoratet om å utarbeide en plan for oppfølging av Riksrevisjonens rapport med forslag til tiltak for å utbedre forholdene. Planen ble oversendt departementet i brev av 18. juni 2007, og planen var tema på møte 29. august 2007 mellom direktoratet og departementet.

I tildelingsbrevet for 2008 ble det presisert at Arbeids- og velferdsetaten skal følge opp saken i tråd med planen for oppfølging, referatet fra møtet mellom direktoratet og departementet og Stortingets behandling av saken. Det går fram av referater fra etatsstyringsmøter og særmøter i 2007, 2008 og 2009 at oppfølging av Riksrevisjonens undersøkelse har vært et tema.

Departementet opplyste at de i desember 2007 sendte brev til kommuner, bydeler og barnehager der rapporteringsplikten ble presisert. Departementet opplyser også at det vil sende ut et nytt brev til kommunene for å minne om rapporteringsplikten.

Departementet viste til brev av 22. april 2010 fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, der det ble opplyst at manglene som var påpekt av Riksrevisjonen når det gjaldt saksbehandling og kontroll av kontantstøtte, ikke hadde forbedret seg i særlig grad.

Departementet har i brevet til Riksrevisjonen vist til at direktoratet har utarbeidet en egen plan for arbeidet med utenlandssaker i arbeids- og velferdsforvaltningen, og opplyser at denne planen også er relevant for kontantstøtteordningen.

Nav har det siste året innført nye kontrollrutiner på flere fagområder, såkalte målkontroller/nøkkeltkontroller. Direktoratet opplyser at kontantstøtte foreløpig ikke er med her siden det er andre fagområder som vurderes å ha høyere risiko. I Navs risikovurdering av kontantstøtteområdet går det fram at fagområdet har liten kompleksitet, lave utgifter sett i forhold til Navs totale utbetalinger og et enkelt regelverk og ikt-system. Ifølge direktoratet er dette begrunnelsen for at det ennå ikke er innført nøkkeltkontroller på kontantstøtteområdet.

Departementet uttaler i sitt svarbrev at det vil fortsette å følge utviklingen på området.

1.6.3 Riksrevisjonens vurdering

Riksrevisjonen registrerer at det er utarbeidet en oppfølgingsplan, og at forvaltningen av kontantstøtteordningen har vært tema i styringsdialogen mellom departement og direktorat. Riksrevisjonen registrerer også at departementet i 2007 sendte ut brev til kommuner, bydeler og barnehager der rapporteringsplikten om barns bruk av barnehage ble presisert, og at departementet vil sende ut et nytt brev for å minne om denne plikten. Etter Riksrevisjonens vurdering bør både departementet og direktoratet forsterke styringen, oppfølgingen og kontrollen av et vesentlig og risikopreget stønadsområde som fortsatt synes å ha liten oppmerksomhet fra sentralt hold. Riksrevisjonen forventer for øvrig at departementet vil følge opp hvorvidt kommunene og bydelene etterlever rapporteringsplikten de kommende årene.

Riksrevisjonen har merket seg at det er utarbeidet en egen plan for arbeidet med utenlandssaker i arbeids- og velferdsforvaltningen, og at det har blitt lagt vekt på saksbehandling, korrekt kodebruk, dokumentasjon og fornyet kontroll i EØS-saker. Det går ikke fram av departementets svarbrev om eksport av kontantstøtte forvaltes på en tilfredsstillende måte.

Riksrevisjonen mener at det fortsatt knytter seg usikkerhet til blant annet forvaltningen av eksport av kontantstøtte, kvaliteten på Navs saksbehandling og kontroll, og omfanget av feilutbetalinger. Riksrevisjonen vil følge utviklingen på området for å vurdere om de iverksatte tiltakene får de ønskede effektene.

Riksrevisjonen vil følge saken videre.

1.6.4 Komiteens merknader

Komiteen viser til behandlingen av Dokument nr. 3:12 (2006–2007) hvor komiteen i Innst. S. nr. 34 (2006–2007) blant annet understreket betydningen av å etablere effektive kontrollsystemer knyttet til velferdsordningene.

Komiteen har merket seg at departementet raskt fulgte opp både i styringsdialog med Arbeids- og velferdsdirektoratet og gjennom brev til kommuner, bydeler og barnehager der rapporteringsplikten ble presisert.

Komiteen ser imidlertid alvorlig på at det i brev av 22. april 2010 til departementet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet kommer frem at manglene når det gjaldt saksbehandling og kontroll av kontantstøtte ikke hadde forbedret seg i særlig grad. Komiteen forutsetter at departementet følger opp saken aktivt og er tilfreds med at Riksrevisjonen vil følge saken videre.

2. Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 3:1 (2010–2011) – om Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 3. februar 2011

Anders Anundsen

leder

Martin Kolberg

ordfører